

- PRIRUČNIK ZA PREDAVAČE -

SADRŽAJ

1	Prijavljanje.....	4
2	Vaš predmet.....	5
2.1	Pristuni korisnici	5
2.1.1	Učesnici.....	6
2.1.2	Grupe.....	7
2.1.3	Uređivanje profila	8
2.2	Aktivnosti	9
2.3	Pretraga	9
2.4	Admisinitricija	10
2.4.1	Podešavanja.....	11
2.4.2	Profesori.....	14
2.4.3	Studenti	15
2.4.4	Rezervna kopija podataka	15
2.4.5	Vratite....	15
2.4.6	Ocene	16
2.4.7	Procenti...	16
2.4.8	Izveštaji o posetama.....	17
2.4.9	Datoteke.....	17
2.4.10	Pomoć...	17
2.4.11	Forum za nastavno osoblje.....	17
2.5	Kursevi.....	17
2.6	Predstojeće aktivnosti	18
2.7	Nedavne aktivnosti	18
2.8	Blokovi (prilagođavanje osnovnog ekrana vašeg predmeta)	18
2.8.1	Dodavanje blokova	19
2.8.2	Kalendar.....	20
2.8.3	Sadržaj kursa	24
2.8.4	Online korisnici.....	24
2.8.5	Sedmice (Teme)	24
3	Uređivanje vašeg predmeta	25
3.1	Dodavanje resursa.....	26
3.1.1	Dodaj resurse.....	27
3.1.2	Sastavi tekstualnu stranicu	27
3.1.3	Sastavi web stranicu.....	28
3.1.4	Link na fajl ili web sajt.....	29
3.1.5	Prikaži direktorij	30
3.1.6	Ubaci natpis	31
3.2	Dodavanje aktivnosti	32

3.2.1	Zadatak	33
3.2.2	Razgovor (Chat)	34
3.2.3	Izbor	35
3.2.4	Forum	36
3.2.5	Rečnik	37
3.2.6	Dnevnik	42
3.2.7	Lekcija	44
3.2.8	Kviz	51
3.2.9	SCORM	67
3.2.10	IZVEŠTAJ	68
3.2.11	VIKI	68
3.2.12	RADIONICA	70
3.2.13	Forum novosti	82
3.3	Nedavne aktivnosti	84
4	Dodavanje audio i video materijala na predmet	84
4.1	Audio	84
4.1.1	Dodavanje zvuka kao resurs	84
4.1.2	Dodavanje umetnutog zvuka	85
4.2	Video	87

Uputstvo za korišćenje softverskog paketa Moodle

1 Prijavljivanje

Ako je vaš Moodle administrator postavio vaš predmet i mesto za prijavljivanje, idite na vaš Moodle sajt i videćete osnovni ekran:

The screenshot shows the FAM MOODLE homepage. At the top right, there is a "Prijava" button and a language dropdown set to "Srpski (sr_let)". The main content area has three columns: "Glavni meni" (Main menu) on the left with "Site news" and "Kursevi" sections; "Site news" in the center with the message "(Trenutno nema novosti)"; and "Kalendar" on the right showing the month of July 2005. Below these is a message "Niste prijavljeni. (Prijava)" and the Moodle logo.

Da bi ste se prijavili kliknite na taster prijava, koji se nalazi u gornjem desnom uglu ili kliknite na vaš naziv predmeta. Ovo će vas dovesti do stranice za prijavu.

The screenshot shows the Moodle login page. It has two main sections: "Povratak na sajt?" (Return to site?) on the left and "Da li ste ovdje prvi put?" (Are you new here?). The "Povratak na sajt?" section contains fields for "Korisničko ime:" (admin) and "Lozinka:" (empty), with a "Prijava" button. Below it is a note about cookies and a link to "Neki kursevi mogu biti otvoreni za pristup gostima:". The "Da li ste ovdje prvi put?" section contains instructions for new users, a numbered list of steps, and a "Napravite novi nalog" (Create new account) button. At the bottom, there is a message "Niste prijavljeni. (Prijava)".

Popunite vaše korisničko ime i lozinku i kliknite na taster prijava. Ovo će vas odvesti u vaš predmet.

2 Vaš predmet

Ako je ovo prvi put da pristupate predmetu, ovaj ekran će biti potpuno prazan:

The screenshot shows a Moodle course page titled "moodle » INF". The left sidebar contains sections for "Prisutni korisnici" (Participants), "Pretraga" (Search), and "Administracija" (Administration). The main content area is labeled "Opis teme" (Topic description) and contains numbered boxes from 1 to 9, each with a small checkbox. To the right, there are three boxes: "Najnovije vijesti" (Latest news) which is empty; "Predstojeće aktivnosti" (Upcoming activities) which also is empty; and "Nedavne aktivnosti" (Recent activities) which shows a single entry: "Aktivnosti za dan Saturday, 28 July 2005, 12:59 PM" followed by a link "Kliknite na vježbu redovnih aktivnosti...".

Molim vas da obratite pažnju da sve zasebne delove (blokove) možete da pomeraćete da bi prilagodili stranicu sebi. U daljem tekstu sve će se odnositi na blokove koji se nalaze u svom osnovnom obliku (kao što su ekrani prikazani na slici). Kasnije u priručniku će biti detaljnije objašnjeno kako se pomeraju blokovi.

2.1 Pristuni korisnici

U gornjem levom uglu nalazi se blok korisnika:

The screenshot shows a Moodle course page with the "Pristuni korisnici" block visible on the left side. This block includes links for "Učesnici", "Grupe", and "Uređivanje profila". The main content area is partially visible, showing the top of the "Opis teme" section and the first two numbered boxes (1 and 2).

2.1.1 Učesnici

«Učesnici» će vam pokazati sve one koji su upisani na vaš predmet. Ako kliknete na ovaj link pojaviće vam se sledeći ekran:

The screenshot shows a Moodle interface for the 'Profesori' section. At the top, there is a navigation bar with 'Informatika' and 'moodle » INF » Učesnici'. On the right, there is a search bar labeled 'Pređite na...'. Below the navigation, the title 'Profesori' is centered. A single professor profile card is displayed for 'Zoran Lovreković', featuring a yellow circular icon with a face. The profile includes the name 'Zoran Lovreković', email 'lovrekovic@famns.edu.yu', location 'Novi Sad, Serbia and Montenegro', and last login 'Monday, 25 July 2005, 01:08 PM (sada)'. To the right of the card are links for 'Alijans' and 'Potpun profil...'. Below the card, it says '0 Studenti' and 'Nema Studenti nadjenih'. At the bottom of the page, it says 'Prijavljeni ste kao Zoran Lovreković (Odjava)' and 'INF'.

U gore navedenom primeru nalaze se samo podaci profesora. Kada razred ima upisane studente možete takođe videti njihove podatke. Kliknite na link «Aktivnost» (koji se nalazi sa desne strane) da bi videli šta je određeni koristnik uradio. Ako želite da sve informacije o određenom korisniku budu prikazane kliknite na «Potpun profil..» ili na njegovu sliku. Trebalo bi da bude prikazan sledeći ekran:

The screenshot shows a detailed view of a professor's profile. At the top, it says 'Lični profil: Zoran Lovreković' and 'moodle » INF » Učesnici » Zoran Lovreković'. On the right, there is a 'Pređite na...' search bar. The profile card for 'Zoran Lovreković' (Profesor) includes his name, photo, and a 'Uređivanje profila' button. Below the card, his location is listed as 'Novi Sad, Serbia and Montenegro'. His email address is 'lovrekovic@famns.edu.yu' with an envelope icon. His courses are listed as 'Informatika, Upravljanje Znanjem, Programiranje'. His last login was 'Monday, 25 July 2005, 01:30 PM (sada)'. At the bottom of the page, there are buttons for 'Promjena lozinke' and 'Izveštaj aktivnosti'. It also says 'Prijavljeni ste kao Zoran Lovreković (Odjava)' and 'INF'.

Da bi promenili svoje lične informacije kliknite na «Uređivanje profila». Uočiti ćete ikonu koverte pored vaše imejl adrese. Ako kliknete na ikonu koverte onemogući ćete da bilo kakva pošta od strane programa bude poslana na tu adresu. Ovo je brz način da onemogućite da vam program šalje poštu kada ste na godišnjem odmoru.

2.1.2 Grupe

Ako se vratite na vaš prozor predmeta (kliknite na ime predmeta u gornjem levom uglu «INF» u ovom primeru), sledeća opcija ispod «Učesnici» je «Grupe». «Grupe» vam omogućavaju da definišete grupe studenata u okviru vašeg predmeta. Ako kliknete na «Grupe» trebalo bi da vidite sledeći ekran:

The screenshot shows a green header bar with the text "Informatika" and "moodle » INF » Grupe". On the right side of the header are the user information "Prijavljeni ste kao Zoran Lovreković (Odjava)" and a button labeled "Uključi uređivanje". Below the header, the main content area has a light green background and displays the text "Nema grupa" in the center.

Da bi ste izmenili vašu grupu kliknite na «Uključi uređivanje». Pojaviće vam se sledeći ekran:

The screenshot shows a green header bar with the text "Informatika" and "moodle » INF » Grupe". On the right side of the header are the user information "Prijavljeni ste kao Zoran Lovreković (Odjava)" and a button labeled "Isključi uređivanje". Below the header, the main content area is divided into three columns: "Ljudi koji nisu u grupi" (with a list of "Student 1" and "Student 3"), "Grupe" (empty), and "Članovi izabrane grupe" (empty). At the bottom of the page are several buttons: "Dodajte izabranu grupi ->", "Informacije o izabranoj grupi", "Informacije o izabranim članovima", "Informacije o izabranim ljudima", "Uklonite izabranu grupu", "Uklonite izabране članove", and "Dodajte novu grupu".

Ako vaš predmet nema još upisanih studenata videćete samo vaše ime. U ovom primeru imamo samo dva studenta. Još uvek nema grupu – da bi dodali grupu odkucajte ime grupe u prozoru pored «Dodajte novu grupu», a zatim kliknite na «Dodajte novu grupu». U ovom primeru dodali smo grupu pod nazivom «Grupa 1».

Sada studenti mogu da se upisuju u grupu. Da bi dodali studenta kliknemo na ime studenta, a zatim kliknemo na «Dodajte izabranu grupu». Da bi od jednom dodali više studenata u grupu držimo taster «shift» dok markiramo svako ime. Nakon što smo priključili studente grupi1 ekran izgleda ovako:

Ako kliknete na taster «Isključi uređivanje» videće te novo nastalu grupu:

2.1.3 Uređivanje profila

Kada se vratite na prozor predmeta u odeljku «Prisutni korisnici» nalazi se «Uređivanje profila». «Uređivanje profila» vam omogućava da promenite informacije o sebi. Ako kliknete na tu opciju pojaviće vam se sledeći ekran:

Većina polja su jednostavna, ali na neka od njih moramo obratiti posebnu pažnju.

- **Prikaz elektronske pošte** vam omogućava da pokažete ili sakrijete vašu imejl adresu. Možete da napravite tako da svi korisnici (uključujući i goste) mogu da vide vašu adresu, ili samo da studenti mogu da vide vašu adresu ili niko da je ne vidi.
- **Kratak prikaz tipa e-poruka.** Ova opcija vam omogućava da izaberete kako želite da primate poštu koju dobijate sa foruma. Ponuđene su vam tri opcije:
«Ne odabir» - niste napravili zabranu primanja pošte, dobijete svaku poruku sa foruma u punoj formi.
«Kompletiraj» - aktivirajući ovu opciju napravićete da jednom dnevno sve poruke dobijate upakovane u jedan mejl.
«Subjekti» - aktivirajući ovu opciju dobijate samo naslove tema na forumima na koje ste prijavljeni. Možete da aktivirate bilo koju temu za koju ste zainteresovani.
- **Automatska prijava na forum** vam omogućava da birate da li želite da dobijate poruke sa foruma imejлом.
- **Kad se uređuje tekst** ovu opciju ostavite na «Upotrebite HTML urednika». Ovo vam omogućava posebno formatiranje teksta, ali zahteva noviji pretraživač. Ako odkrijete da vaš pretraživač nedozvoljava editovanje teksta promenite ovu opciju na «Koristite standardne web forme».
- **Opis.** Ovde možete napisati šta god hoćete – «profesor» «gosp. Perić» ili neki tekst koji vas opisuje.
- **Nova slika.** Ako želite možete ubaciti vašu sliku. Da bi ovo uradili kliknite na taster «Browse», pronađite sliku koju želite da ubacite i kliknite na «Open».

Kada završite kliknite na «Ažuriranje profila». Prikazaće vam se vaš ispravljen profil:

The screenshot shows a Moodle user profile for 'Zoran Lovreković'. At the top, it says 'Lični profil: Zoran Lovreković' and has a search bar 'Pređite na...'. Below that, the profile information is displayed: Name 'Zoran Lovreković', Title 'Profesor', Location 'Novi Sad, Serbia and Montenegro', Email 'lovrekovic@famns.edu.yu', and Courses 'Informatika, Upravljanje Znanjem, Programiranje'. At the bottom, there are buttons for 'Promjena lozinke' and 'Izveštaj aktivnosti'.

Da bi se vratili na vaš Predmet kliknite na naziv Predmeta(INF) u gornjem levom uglu.

Na ovaj način bi trebalo da se vratite na osnovni ekran.

2.2 Aktivnosti

Ovaj blok vam izlistava sve aktivnosti koje su vam na raspolaganju na predmetu(forumi, kvizovi, zadaci...). Prvi put kada pristupite predmetu jedina kategorija koja će vam biti izlistana je «forumi». Lista aktivnosti će rasti kako budete dodavali nove aktivnosti vašem predmetu.

2.3 Pretraga

Dugme «pretraga» omogućava vama i vašim studentima da tražite bilo koju reč koje se pojavljuju u bilo kom forumu na vašem predmetu. Ovo vam omogućava da pronađete ključne reči za koje ste zainteresovani .

2.4 Adminisnitricija

Na levoj strani ekrana nalaze se Administrativni alati za vaš predmet.

«**Uključi uređivanje**» omogućava vam da unosite izmene za vaš predmet.

«**Podešavanja**» omogućava da menjate izgled vašeg predmeta.

«**Profesori**» liste svih profesora na predmetu.

«**Studenti**» lista svih standardnih korisnika (studenata) na predmetu. Odavde možete dodati ili ukloniti studenta sa predmeta.

«**Rezervna kopija podataka**» omogućava da napravite rezervne podatke o predmetu.

«**Vratite**» omogućava vraćanje rezervnih podataka o predmetu.

«**Ocene**» omogućava da definišete skalu evaluacije. Ova skala se sastoji od reči kao što su: odličan, dobar, prosečan ...

«**Procenti**» predstavlja listu ocena koji je svaki student dobio na testovima i kvizovima.

«**Izveštaji o posetama**» pokazuje vam sve aktivnosti studenata u određenom vremenskom periodu.

«**Datoteke**» omogućava da postavite određenu datoteku i pregledate već postavljene.

«**Pomoć**» omogućava da pokrenete Moodle priručnik.

«**Forum za nastavno osoblje**» forum samo za profesore.

2.4.1 Podešavanja

Ova opcija omogućava menjanje izgleda predmeta.

The screenshot shows the 'Uređivanje podešavanja kursa' (Edit course settings) page in Moodle. The page has a green header bar with the title and navigation links. Below the header, there are several input fields and a rich text editor:

- Kategorija: Razni
- Puno ime i prezime: Informatika
- Skraćeno ime: INF
- Identifikacioni broj ID: (empty)
- Pregled: Trebuchet, 1 (8 pt), Prednji (Heading 1), Rich text editor toolbar with various icons for bold, italic, underline, etc.
- Vaše informacije i objašnjenja o detaljima kursa: Text area containing placeholder text 'Putanja: body'.
- Format: Format za teme
- Početak kursa: 3 October 2005

Sva individualna podešavanja imaju «?» pored, koji objašnjava njihovu funkciju. Nekoliko ovih polja imaju i specijalne komentare:

- **Identifikacioni broj ID** – ovo polje se koristi za kreiranje broja koje se može koristiti u interakciji sa drugim programima. Moodle sam po sebi ne koristi ovaj broj, tako da je uglavnom ovo polje prazno.
- **Pregled** – ovde dajete opis predmeta, ako je u podešavanju uključeno HTML editovanje, možete koristiti sve prednosti HTML jezika
- **Format** – ovo je jako bitno polje. Postoje tri vrste formata predmeta – Sedmični format, Format za teme, Društveni format. Sedmični format organizuje predmet po nedeljama, sa zadacima, diskusijama, testovima, itd. koji su ograničeni na nedelju dana. Format za teme je organizovan oko tema (poglavlja) bez obzira koliko određena tema vremenski traje. Društveni format se zasniva na forumu, koji je odličan za razna obaveštenja i diskusije. Najčešće se koristi Sedmični format i Format za teme. Ovako izgledaju različiti formati:

Sedmični pregled dešavanja	
	Forum novosti
1	3 October - 9 October
2	10 October - 16 October
3	17 October - 23 October
4	24 October - 30 October
5	31 October - 6 November

Sedmični format

Opis teme	
	Forum novosti
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

Format za teme

Društveni forum - najnovije teme	Učenici se u ovaj forum
Dodajte novu temu za diskusiju...	
(Tema za diskusiju u ovom forumu još nema)	

Društveni format

Primećuje se da su Sedmični format i Format za teme vrlo slični, ali su potpuno drugačije organizovani. Sedmični format je organizovan u obliku redovnog formata, a Format za teme je sastavljen od poglavlja koji su raspoređeni kronološki.

U nastavku biće korišćen samo Format za teme, ali sve funkcije funkcionišu na isti način u ostalim formatima.

- **Upisni period** – označava za koji vremenski period student može da se upiše na predmet.
- **Broj sedmica/teme** – ovo pokazuje broj nedelja ili broj tema prikazani na stranici predmeta(osnova postavka je 10 nedelja ili tema).
- **Grupni obrazac** – ovo su osnovna podešavanja vezano za grupe na predmetu. Postoje tri postavke:
  - Nema grupa – ako je ovako podešeno predmet je jedna velika grupa i svako može videti svakog.
  - Odvojene grupe – ako je ovako postavljeno svaka grupa je odvojena, grupe međusobno ne mogu da se vide, ne mogu da se vide zadaci, pošta, itd.. drugih grupa.
  - Videljive grupe – ako je ovako postavljeno studenti pripadaju grupama ali grupe mogu međusobno da se vide.
- **Obaveza** – (postavka povezana sa postavkom Grupni obrazac) ako je postavljeno na «Ne» grupama može biti dodeljen svaki zadatak. U ovom slučaju podešavanja grupe za predmet su osnovna postavka, ali mogu biti promenjena. Ako je postavljeno na «Da» tada podešavanje grupe ne može biti promenjeno na nivou zadatka.

- **Ključ za prijavu** – ovo je lozinka za predmet. Ako upišete lozinku u ovo polje studenti će morati da unesu ovu lozinku kada se prvi put budu prijavljivali za predmet. Ovo je napravljeno da bi sprečili studente koji nisu na vašem predmetu da se priključe. Lozinka može biti bilo šta – reč, brojevi ili kombinacija istih. Lozinka se može menjati koliko god puta hoćete ukoliko ostali studenti saznaju za lozinku. Znači studenti moraju samo prvi put da unesu lozinku, posle toga ne moraju više. Ako neko ko nema prava pristupiti predmetu pristupi, vi posle toga promenite lozinku, oni ne moraju ponovo da unose lozinku pošto su već uneli, ali vi ih možete izbaciti sa predmeta. Posle izbacivanja moraju znati novu lozinku da bi se ponovo prijavili na predmet.
- **Korisnik prijavljen kao gost** – ovo kontroliše da li ljudi bez naloga mogu da pristupe vašem predmetu. Ako je osnovna postavka «Nedozvoli ulaz gostima» može biti promenjeno na «Dozvoli ulaz gostima sa ključem» ili na «Dozvoli ulaz gostima bez ključa». Gosti ne mogu ništa da menjaju na predmetu, oni mogu samo da čitaju i vide šta se radilo na istom.
- **Skrivene sekcije** – ovo kontroliše kako se skrivene sekcije pojavljuju odnosno ne pojavljuju na vašem predmetu. Možete poželeti da sakrijete sekcije na vašem predmetu ako obavljate izmene na njemu ili ako ne želite da vaši studenti rade zadatke u napred. Ako sakrijete neku sekciju (temu ili datum) mala oznaka će se pojaviti koja obaveštava studente da se tu nalazi skrivena sekcija. Studenti ne mogu na vide ništa što se nalazi u ovoj sekciji, ali će znati da ona postoji. Ako postavite «Skrivene opcije su potpuno nevidljive» onda studenti ništa neće videti.
- **Broj najnovijih vesti** – ovim podešavate koliko poslednjih vesti će pokazati vašim studentima. Svaki put kada pošaljete nešto u obliku vesti pojaviće se naslov u prozoru «Najnovije vesti» (prema osnovnoj postavci to se nalazi na vrhu strane). Ako postavite broj 0 prozor neće biti postavljen.
- **Prikaži u procentima** – ovim podešavate da li će studenti moći da vide ocene koje im date za bilo koji urađeni zadatak. Prema osnovnoj postavci ova funkcija je nameštena na «Da» tako da studenti mogu da vide svoje ocene.
- **Prikaži izveštaj o aktivnostima** – standardna postavka ove opcije je «Ne». Ako promenite na «Da» onda studenti mogu da vide spisak prisutnosti. Bez obzira šta je ovde podešeno vi kao profesor možete da vidite svačiju prisutnost.

Kada završite sa izmenama na predmetu kliknite na taster «Sačuvaj promene».

2.4.2 Profesori

Ovim dobijate spisak svih profesora koji imaju potpun pristup predmetu. Ovde možete da dodate i saradnike na predmetu.

Da bi dodali novog profesora na vaš predmet kliknite na «Dodavanje predavača» koje se nalazi pored imena predavača ili profesora kojeg želite da priključite predmetu ili otkucajte ime predavača ako ima previše korisnika da bi bili prikazani.

Kada ste dodali profesora možete da podesite «poredak» profesora (da bi napravili spisak – 1 predstavlja vrh liste a niži brojevi su numeričkim redom poređani) ako želite možete izabrati opciju «sakrij» u meniju «poredak». Na ovaj način ćete sakriti imena profesora od studenata (osim u slučaju kada profesor pošalje nešto studentu). Ova funkcija je veoma korisna ako želite da neki drugi profesor nadgleda vaš čas sa vama.

Poslednja funkcija je «uredite». Ako je ona podešena na «da» profesor može da radi sve ono što običan profesor može da radi na predmetu (zadaje zadatke, daje ocene, itd.). Ako je podešeno na «Ne» profesor može sve da vidi u okviru predmeta ali ne može ništa da menja. Primer:

Informatika

moodle » Kursevi » INF » Izbor predavača

Odjava

Prisutno nastavno osoblje (Profesori) ?

	Ime	Poredak	Uloga	Uredite
	Zoran Lovreković	1	Profesor	Da Uklanjanje predavača

Sačuvajte promjene

Raspoloživi izbor predavača (Profesori)

	Ime	Elektronska adresa	
	Igor Ristić	risticig@famns.edu.yu	Dodavanje predavača
	Student 1	student1@famns.edu.yu	Dodavanje predavača

2.4.3 Studenti

Ovde možete dodavati ili ispisivati studente sa vašeg predmeta. Ekran bi trebao da izgleda ovako:

The screenshot shows a Moodle interface titled 'Upis studenata'. At the top, there is a note: 'Napomena: Nije nužno koristiti ovu stranu, jer se studenti mogu sami prijaviti na ovaj kurs.' Below this, there are two main sections:

- 2 Prijavljeni studenti**: Contains the names 'Student 1, student1@famns.edu.yu' and 'Student 3, student3@famns.edu.yu'.
- 4 Raspoloživi izbor studenata**: Contains the names 'Igor Ristić, risticig@famns.edu.yu', 'Student 2, student2@famns.edu.yu', and 'Student 4, student4@famns.edu.yu'. To the left of this section are two small arrows: a left arrow pointing down and a right arrow pointing up.

A search bar labeled 'Pretraga' is located at the bottom right of the page.

Sa leve strane se nalaze studenti trenutno upisani na vaš predmet, a sa desne studenti koji mogu biti upisani na vaš predmet (odnosno studenti koje je sistem prijavio). Da bi dodali novog studenta markirajte studentovo ime i kliknite na «strilicu na levo» (ili otkucajte studentovo ime u prozor za pretragu ako ima suviše studenata da bi se izlistali). Na ovaj način studenti će se prebaciti iz kolone «Raspoloživi izbor studenata» u kolonu «Prijavljeni studenti». Da bi ispisali studenta sa predmeta kliknite na studentovo ime a potom kliknite na «strelicu u desno». Obratite pažnju da studenti obično mogu sami sebe da upišu na predmet jednostavno klikom na naziv predmeta na osnovnoj stranici ako niste postavili lozinku ili zabranili upis.

2.4.4 Rezervna kopija podataka

Generalno ne morate da brinete o pravljenju rezervnih kopija podataka (to treba da radi administrator sistema), ali ako želite da napravite rezervnu kopiju kliknite na tu opciju i sistem će vas voditi kroz opcije šta želite da sačuvate.

2.4.5 Vratite...

Ako ste napravili rezervnu kopiju podataka i želite da je vratite kliknite na ovu opciju.

2.4.6 Ocene

Ovaj ekran omogućava da napravite skalu evaluacije zasnovanu na rečima (prosečan odličan, itd..) ovaj ekran bi trebalo da izgleda ovako:

Ocjena	Aktivnosti	Grupa	Akcija
Odvojeni i povezani načini znanja Opcija MSK, Odvojeno i spojeno, Opcija MCK	0	Standardne ocjene	

Ovde možete da dodajete novu skalu tako što ćete kliknuti na «Dodavanje nove ocjene». Tako da ćete dobiti sledeće opcije:

- **Ime** – ovo je naziv ocena. Može da bude šta hoćete, na primer «Ocene iz Informatike».

- **Ocena** – ovde unosite opisnu ocenu. Možete da imate koliko god hoćete ocena ali morate da ih razdvojite zarezom. Ocene bi trebalo da idu redom od najniže do najviše.

- **Opis** – ovo je opciono polje. i možete da upišete opis ovih ocena.

Primer izgleda ovako:

Ime: Informatička skala

Ocjena: Nedovoljno, Dovoljno, Dobro, Vrlodobro, Odlično

Opis:

Kada završite unos informacija kliknite na «Sačuvajte promjene». Nove ocene će biti dostupne delovima programa koje ih koriste.

2.4.7 Procenti...

Ovde upisujete ocene na testovima, kvizovima i projektima koje su studenti uradili.

2.4.8 Izveštaji o posetama...

Ova opcija nam pokazuje aktivnosti koje su u određeno vreme studenti obavili na vašem predmetu. Ova opcija može biti veoma korisna da proverite da li su svi obavili zadate zadatke.

2.4.9 Datoteke...

Ova opcija vam omogućava da postavite datoteku na server. Studenti nemaju pristup ovim datotekama, osim ako ih ne povežete sa drugim delom sajta. Datoteka može biti tekst, dokumenti, audio datoteke, itd... Kada kliknete na ovaj link pojaviće vam se sledeći ekran:

Možete kreirati novi direktorijum tako što ćete kliknuti na «Napravite direktorijum». Da bi dodali datoteku na vaš predmet kliknite na «Dodajte datoteku». Na ovaj način ćete dobiti sledeći ekran:

Možete pretraživati datoteke na vašem računaru tako što ćete kliknuti na taster «Browse». Kada locirate datoteku kliknite na «Dodaj ovu datoteku» time ćete dodati izabranu datoteku na vaš predmet.

2.4.10 Pomoć...

Ovo je Moodle dokumentacija koja je odličan izvor informacija (na engleskom).

2.4.11 Forum za nastavno osoblje

Ovaj forum koji je samo za nastavno osoblje. Ovde možete da diskutujete o bilo čemu, naročito ako se rasporedi nastavnika poklapaju pa je teško zakazati sastanak.

2.5 Kursevi

Ovde su izlistani svi predmeti na kojima ste upisani ili na kojima predajete.

2.6 Predstojeće aktivnosti

Ovde je prikazano vašim studentima koje su predstojeće aktivnosti. Takođe sadrži link uz pomoć kojeg možete da odete na kalendar i dodate nove aktivnosti.

Ako kliknete na datum otići ćete na prikaz dnevnog kalendara. Ako je naslov događaja link i vi kliknete na njega odvešće vas do tog događaja.

2.7 Nedavne aktivnosti

Ovaj blok pokazuje šta se promenilo od poslednjeg pristupa predmetu. Ovo je dobar način da budete obavešteni o tome šta se promenilo na predmetu.

2.8 Blokovi (prilagođavanje osnovnog ekrana vašeg predmeta)

Moodle organizuje sve informacije koje se tiču predmeta u jedinice zvane blokovi. Blokovi mogu da se pomeraju, isključuju i uključuju u zavisnosti od potreba vašeg predmeta. Ako kliknete na «Uključi uređivanje» koje se nalazi na vrhu vaše stranice trebalo bi da vidite sledeći ekran:

A screenshot of the Moodle dashboard with several blocks visible. On the left is a sidebar with "Prisutni korisnici", "Aktivnosti", "Pretraga", and "Administracija". The main area contains blocks for "Opis teme", "Najnovije vijesti", "Predstojeće aktivnosti", "Nedavne aktivnosti", and "Sekcije". Each block has a set of icons at the top right: a square (edit), a minus sign (remove), and arrows for moving up or down. In the "Administracija" sidebar, the "Isključi uređivanje" option is highlighted.

Svi blokovi (Prisutni korisnici, Aktivnosti, Kalendar) su dobili dodatne simbole. Simboli menjaju izgled ili lokaciju svakog bloka. Simboli izgledaju ovako:

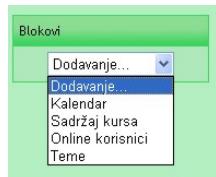

Simboli rade sledeće:

- **Oko** – ako kliknete na oko dok je otvoreno zatvoriće se. Dok je oko zatvoreno taj blok vi možete da vidite, ali blok nije vidljiv za studente. Ako je oko zatvoreno a vi kliknete na njega oko će se otvoriti i blok će biti ponovo vidljiv i za studente.
- **X** – ako kliknete na ovaj simbol blok će biti uklonjen sa stranice predmeta. Ako ste uklonili blok i kasnije želite ponovo da ga postavite, postavljate ga pomoću menija «Dodavanje» u bloku «Blokovi», koja se nalazi u donjem desnom uglu.
- **Strelice** – pomoću ovih strelica pomerate blok u željenom pravcu. Ako kliknete na strelicu gore pomerićete blok gore. Ako kliknete na strelicu levo pomerićete blok levo, itd.. Ove strelice pomeraju blok po stranici i ovo možete ponavljati neoganičen broj puta.

2.8.1 Dodavanje blokova

Ako ste obrisali blok i želite da ga ponovo postavite ili želite da postavite neke blokove koji nisu postavljeni na početku, možete ih dodati pomoću menija «Dodavanje..» u bloku «Blokovi» u donjem desnom uglu. «Dodavanje» će vam prikazati sve moguće blokove koje možete dodati i jednostavnim klikom na određeni blok vi ga postavljate na ekran.

Ove blokove možete postaviti u bilo kom periodu.

2.8.2 Kalendar

Kalendar prikazuje događaje koji se dešavaju na vašem predmetu. Događaji se dodavaju u kalendar i mogu biti za individualne korisnike, za vaše definisane grupe ili za vaš predmet. Ako odredite konačne datume za zadatke, forume, kvizove, itd., ti datumi će se prikazati na kalendaru. Ovako izgleda kalendar sa postavljenim datumima:

Možete videti prethodni ili sledeći mesec klikom na levu ili desnu strelicu pored trenutnog meseca.

Današnji datum je uvek uokviren crnim kvadratom. Ostali događaji su obeleženi određenom bojom, a ispod kalendaru se nalazi objašnjenje šta koja boja predstavlja.

Mogu se sakriti odnosno prikazati određene kategorije jednostavnim klikom na boju kategorije u legendi. Ovo omogućava lakši pregled kalendaru, pogotovo ako ima mnogo aktivnosti na kalendaru. Na primer, ako želite da sakrijete sve aktivnosti vezane za grupe kliknete na «Grupne aktivnosti» na dnu kalendaru. Ovo će sakriti sve aktivnosti grupe i ta boja će nestati sa kalendaru. Da bi ste ponovo prikazali aktivnosti grupe, kliknite ponovo na «Grupne aktivnosti». Možete sakriti i više aktivnosti. Sakrivanje i prikazivanje događaja se menja samo na vašem nalogu, to jest ovo se dešava samo na vašem ekranu, ostali učesnici će videti kompletan kalendar. Takođe, sakrivanje određenog događaja je samo privremeno, seledeći put kad se prijavite kalendar će biti kompletan.

Da biste videli detalje određenog događaja, jednostavno kliknete na datum događaja i dobićete nešto poput ovog:

Pregled dana: INF

Thursday, 28 July 2005

PC Računari

Ovde ćete naučiti osnovne stvari o arhitekturi računara.

Nova aktivnost

Mjesečni pregled

June 2005

Pon	Utor	Srijeda	Četvrtak	Petak	Sabota	Nedjelja
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

July 2005

Pon	Utor	Srijeda	Četvrtak	Petak	Sabota	Nedjelja
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Ovo vam pokazuje sve događaje sa detaljima za određeni dan.
Ako kliknete na određeni mesec u kalendaru («Jul 2005») dobićete uvećani pregled meseca:

Detaljan mjesečni pregled: INF

June 2005

Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Sabota	Nedjelja
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

July 2005

Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Sabota	Nedjelja

August 2005 >

PC Računari

Globalne aktivnosti: prikazan (Sakrij) Dešavanja na kursu: prikazan (Sakrij)
Grupa aktivnosti: prikazan (Sakrij) Korisničke aktivnosti: prikazan (Sakrij)

Mjesečni pregled

June 2005

Pon	Utor	Srijeda	Četvrtak	Petak	Sabota	Nedjelja
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

July 2005

Pon	Utor	Srijeda	Četvrtak	Petak	Sabota	Nedjelja
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Oba ova ekrana imaju taster «Karakteristike» koji se nalazi gore desno. Klikom na ovaj taster dobijate sledeće:

Kalendar

Prijavljeni ste kao Zoran Lovreković (Odjava)

moodle » INF » Kalendar » Karakteristike

Karakteristike

Prikaz vremena:	Podrazumijevan	Vi možete vidjeti vrijeme u 12 ili 24 časovnom formatu. Ako vi izaberete "podrazumijevan", tada će format biti automatski izabran saglasno sa jezikom koji vi koristite za sajt.
Prvi dan u sedmici:	Ponedjeljak	Kalendar sedmica će biti prikazan od datuma koji vi ovde izaberete.
Maksimum približnih aktivnosti:	10	Prikazuje maksimalan broj predstojećih aktivnosti koji može biti prikazan. Ako je broj veći onda će trebati i više prostora za prikaz na ekranu.
Upcoming events look-ahead:	21	Podešavanje maksimalnog broja dana u budućnost kad aktivnost treba da počne, sa ciljem da ta aktivnost bude prikazana kao predstojeći događaj. Događaji koji počinju mimo ovog datuma neće biti prikazani kao predstojeći. Obratite pažnju na to da nema garantije da će svi događaji koji počinju u ovim okvirima biti prikazani. Ako je previše događaja (više od maksimalnog broja predstojećih aktivnosti), onda najdalji događaji neće biti prikazani.

Sačuvajte promjene

Posledje dve opcije («Maksimu približnih aktivnosti» i «Upcoming events look-ahead») utiču na sekciju «Predstojeće aktivnosti». Menjanjem ovih opcija prilagodićete prikaz na vašem predmetu. Kad završite izmene kliknite na taster «Sačuvajte promene».

Oba ekrana (dnevni i mesečni detaljni pregled) imaju taster «Nova aktivnost». Ovo vam omogućava da ručno dodate događaj za vaš predmet (upamtite da će sistem automatski dodati današnji datum za zadatke, kvizove, itd. kada dodate ove aktivnosti). Kada kliknete na «Nova aktivnost» dobijate sledeći ekran:

FAM MOODLE

Prijavljeni ste kao Zoran Lovreković (Odjava)

moodle » INF » Kalendar » Nova aktivnost

Nova aktivnost

Vrsta aktivnosti: Korisnička aktivnost
 Grupna aktivnost za grupu
 Kotirana aktivnost

Mjesečni pregled

June 2005

Pon	Utor	Četv	Petak	Sob	Ned
1	2	3	4	5	
6	7	8	9	10	11
13	14	15	16	17	18
20	21	22	23	24	25
27	28	29	30		

U ovom primeru može se dodati korisnička aktivnost, grupna aktivnost, kotirana aktivnost. Korisnička aktivnost je privatna – niko sem vas ne može videti ovu aktivnost. Grupna aktivnost je vazana za članove grupe – birate iz padajućeg menija za koju grupu je namenjeno. Kotirana aktivnost je vidljiva za sve koji su prijavljeni na vaš predmet. Postoji još i globalna aktivnost koju postavlja administrator sistema i vide je svi na sistemu.

Aktivnost može biti bilo šta što želite upisati u kalendar. Na primeru postavićemo korisničku aktivnost. Ako kliknete na taster «Sve je uredu» dobicećete sledeći ekran:

Nova aktivnost (Korisnička aktivnost)

Ime:

Opis:
Trebuchet | 1 (8 pt) | Prednji (Heading) 1 | | |

Putanja: body

Datum: 26 July 2005 Vrijeme: 00 00

Vrijeme trajanja: Istecklo vrijeme
 Sve do 26 July 2005 Vrijeme: 00 00
 Istecklo vrijeme u minutama

Mjesečni pregled

Globalne aktivnosti Dešavanja na kursu
Grupa aktivnosti Korisničke aktivnosti

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

June 2005

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

July 2005

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

August 2005

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

- **Ime** – naziv događaja, kraći oblik (naslov).
- **Opis** – ovde detaljno opišete događaj.
- **Datum** – ovde unosite datum i vreme događaja, podešen je današnji datum.
- **Vreme trajanja** – ovde unosite koliko će trajati događaj. Ako odaberete «Isteklo vreme» događaj neće biti vremenski ograničen. Možete odrediti i tačno do kad događaj traje, kao i koliko minuta da traje.
- **Ponavljanja** – ovim podešavate da li će se događaj nedeljno ponavljati ili ne. Ako se ponavlja unositi i broj ponavljanja.

Kada završite unošenje informacija kliknite na «Sačuvajte promene». Bićete odvedeni na stranicu detaljnog prikazivanja događaja:

Kalendar

Prijavljeni ste kao Zoran Lovreković (Odjava)

moodle » INF » Kalendar » 29 August 2005

Karakteristike ...

Pregled dana: INF

<< Nedjelja Monday, 29 August 2005 Utorka >>

Novi Moodle Monday, 29 August (12:00 AM)

Proveri da li se je poljavila nova verzija programa

Mjesečni pregled

Globalne aktivnosti Dešavanja na kursu
Grupa aktivnosti Korisničke aktivnosti

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

July 2005

Pon	Uto	Sri	Čet	Pet	Sub	Ned
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Možete vršiti prepravke događaja klikom na nacrtanu šaku koja drži olovku. Takođe možete da obrišete događaj klikom na X na desnoj strani.

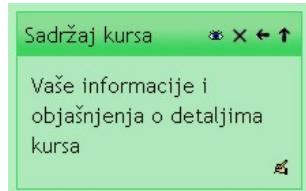
Primećujete da je na kalendaru obeležen ovaj događaj koji smo uneli.

Ako istog dana imamo više različitih događaja, biće obojen taj dan samo u jednu boju, to jest u boju događaja najvišeg ranga (globalna aktivnost, dešavanja na predmetu, grupna aktivnost i na zadnjem mestu korisnička aktivnost). Tako da će dan biti obojen u boju korisničke aktivnosti samo ako za taj dan nema ni jedne druge aktivnosti.

Brzi spisak aktivnosti za određeni dan možete dobiti jednostavnim zadržavanjem pokazivača miša na tom datumu.

2.8.3 Sadržaj kursa

Ako želite možete dodati blok «Sadržaj kursa» vašem predmetu. Ovako izgleda:

2.8.4 Online korisnici

Blok «Online korisnici» prikazuje ime i sliku svih korisnika koji su prisutni u poslednjih pet minuta (vreme može da promeni administrator sistema).

2.8.5 Sedmice (Teme)

Ovaj blok dodaje spisak za brzi pristup nedeljama ili temama:

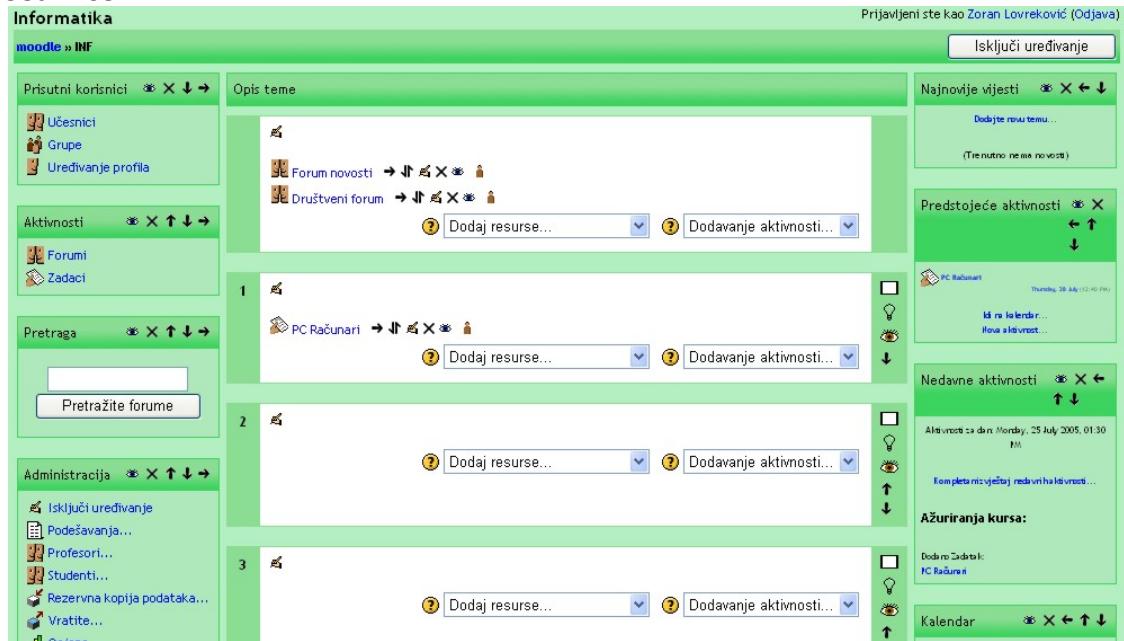

Kao i sa svim blokovima svi ovi dodatni blokovi mogu biti pomerani po ekranu, sakriveni ili obrisani, koristeći dugmiće na svakom bloku (kada je uključeno uređivanje)

3 Uređivanje vašeg predmeta

Ovo je mesto gde se dešavaju sve stvari vezano za vaš predmet. Ovde dodajet diskusione table, dnevnike, testove, kvizove, dostupne resurse i sve ostalo. Da bi ste počeli uređivati vašu stranicu kliknite na «Uključi uređivanje» (na levoj strani ili na gornje desnoj strani).

Ovo će malo promeniti izgled vaše strane. Simboli za uređivanje će se pojaviti uz ostale mogućnosti. Pojaviće se i dva «Dodaj...» menija u svakom prozoru teme odnosno sedmice:

Za postojeće celine (kao «Forum novosti» na slici) postoji niz simbola uz naziv. Ako zadržite pokazivač miša iznad tih simbola dobićete objašnjenje šta simboli rade.

Strelica na desno – uvlači stavku (zbog organizacije), ako je stavka već uvučena pojavljuje se i strelica na levo za poništavanje uvlačenja.

Duple strelice – pomera stavku gore ili dole u spisku stavki.

Šaka sa olovkom – služi za uređivanje (prepravku) stavke.

X – služi za brisanje stavke.

Oko – sakriva stavku od studenata (ili odkriva ako je bila sakrivena)

Lik osobe – omogućava da birate između «Nema grupa», «Vidljive grupe» ili «Odvjedene grupe» (vidite deo 2.4.1)

3.1 Dodavanje resursa

Možemo dodavati resurse svakoj temi. Primećujete da pored svake stavke «Dodaj» postoji upitnik («?»). Klikom na njega dobijate objašnjenje svake opcije u okviru «Dodaj». Prvo što možete dodati temi je tekstualna stranica. Da bi to uradili kliknite na šaku sa olovkom u prozoru teme koje hoćete da unesete tekst.

To će otvoriti novi prozor:

Upišite pregled (kratak opis teme ili nedelje), zatim kliknite na taster «Sačuvajte promene». Primer može da izgleda ovako:

3.1.1 Dodaj resurse...

Sada možemo dodati još resursa pomoću «Dodaj resurse» menija. Ovaj meni sadrži sledeće stavke: Sastavi tekstualnu stranicu, Sastavi web stranicu, Link na fajl ili web sajt, Prikaži direktorij, Ubaci natpis.

The screenshot shows the Moodle 'Opis teme' (Topic Description) page. On the right, there's a context menu with the option 'Dodaj resurse...' highlighted. The menu also includes other options like 'Sastavi tekstualnu stranicu', 'Sastavi web stranicu', 'Link na fajl ili web sajt', 'Prikaži direktorij', and 'Ubaci natpis'. The main content area shows a topic titled 'Osnovni pojmovi' with some text and a small image.

3.1.2 Sastavi tekstualnu stranicu

Ovaj resurs vam omogućava da postavite stranicu teksta (tekst koji ukucavate ili prebacite pomoću «copy» i «paste» funkcije iz nekog drugog dokumenta). Da bi ste dodali stranicu teksta selektujte «Sastavi tekstualnu stranicu» iz menija. Dobićete sledeći ekran:

This screenshot shows the 'Sastavi tekstualnu stranicu' (Create Text Page) editor window. It has several sections: 'Ime' (Name) with the value 'Otklanjanje problema sa mrezom.', 'Pregled' (Preview) which displays a rich text editor toolbar, 'Opisane osnovne komande za podešavanje i prveravanje mreže' (Described basic commands for setting and checking networks), 'Putanja:' (Path) showing 'body > strong', 'Puni tekst' (Full Text) containing the text 'Otklanjanje problema sa mrezom. Komanda arp', and 'Pišite pažljivo' (Type carefully) with the note 'Upotrijebite ikonice' (Use icons). Below the text area, there's a detailed explanation of the ARP command.

- **Ime** – naziv teksta (ovo će se pojavljivati na stranici predmeta).

- **Pregled** – kratak opis glavnog teksta. Koristi se da bi studenti brzo i lako ustanovili da li je to resurs koji traže. Prozor «Pregled» podržava razna formatiranja teksta (bold, italic,...).

- **Puni tekst** – ovde se unosi glavni tekst resursa. Po osnovnoj postavci prozor teksta podržava ubacivanja ikonica i sve web adrese u okviru teksta postaju hiperlinkovi. Ova podešavanja mogu biti promenjena pomoću opcije «Formatiranje».

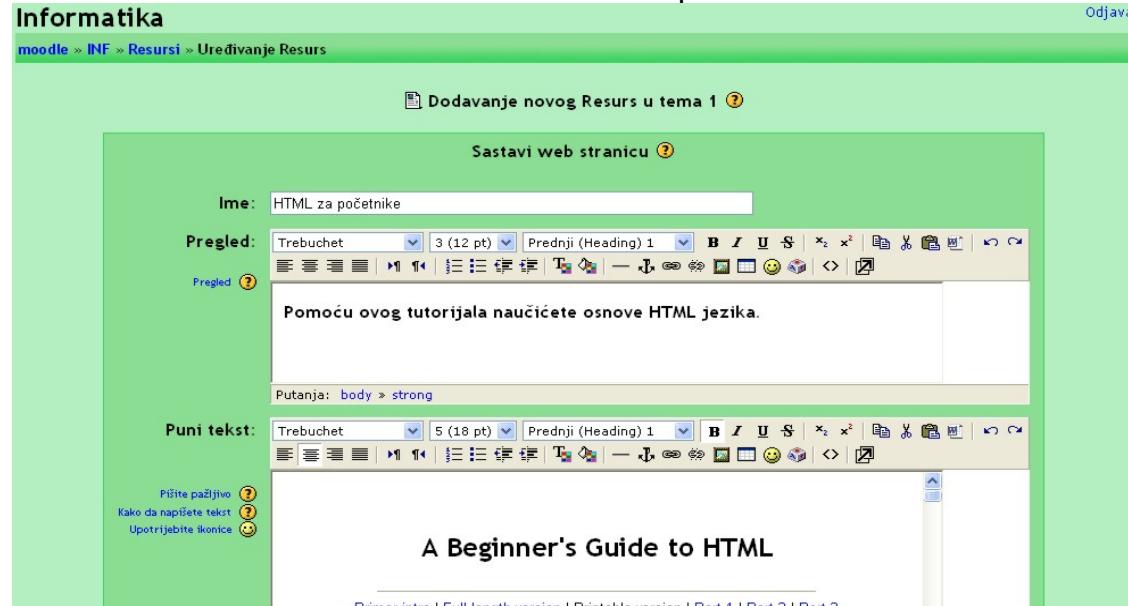
- **Formatiranje** – padajući meni, pomoću kojeg definišemo kako se ponaša prozor teksta. Osnovno je podešen na «Moodle auto-format». Ovo je dobra sveobuhvatna opcija koja nudi hiperlinkove i ikonice.

- Tekstualni format – izaberite ovaj format ako želite da tekst izgleda kao što ste ga uneli (bez hiperlinkova i ikonica)
- Viki format – odaberite ovo ako ste upoznati sa Viki (Wiki) formatom i želite da ga koristite.
- Markdown format – format sličan imejl formatu.

- **Prozor: Prikaži (ili Sakrij) podešavanja** – omogućava promenu izgleda prikazivanja. Po osnovnoj postavci resursi se prikazuju u istom prozoru. Ako želite da se ovaj resurs prikaže u novom prozoru selektujete opciju «Novi prozor». Zatim možete podesiti i ostale opcije novog prozora (veličinu, izgled,...). Kad završite sa unosom kliknite na «Sačuvajte promene».

3.1.3 Sastavi web stranicu

Ovaj resurs je veoma sličan tekstualnoj stranici, osim što podržava potpuno formatiranje teksta u opciji «Puni tekst». Da bi ste dodali web stranicu izaberite opciju «Sastavi web stranicu». Otvoriće vam se sledeći prozor:

- **Ime** – naziv teksta (ovo će se pojavljivati na stranici predmeta).

- **Pregled** – kratak opis glavnog teksta. Koristi se da bi studenti brzo i lako ustanovili da li je to resurs koji traže. Prozor «Pregled» podržava razna formatiranja teksta (bold, italic,...).

- **Puni tekst** – ovde se unosi glavni tekst resursa. Ovaj prozor omogućava potpuno formatiranje teksta (bold, italic,...)

- **Prozor: Prikaži (ili Sakrij) podešavanja** – omogućava promenu izgleda prikazivanja. Po osnovnoj postavci resursi se prikazuju u istom prozoru. Ako želite da se

ovaj resurs prikaže u novom prozoru selektujete opciju «Novi prozor». Zatim možete podešiti i ostale opcije novog prozora (veličinu, izgled,...). Kad završite sa unosom kliknite na «Sačuvajte promene».

3.1.4 Link na fajl ili web sajt

Ovaj resurs omogućava dodavanje brzog linka na datoteku koju ste učitali na predmet, ili dodavanje linkova ka drugim web stranicama. Da bi ste dodali ove linkove izaberite opciju «Link na fajl ili web sajt». Otvoriće vam se sledeći prozor:

- **Ime** – ovo je ime resursa. Može biti bilo šta (ne mora da bude web adresa).

- **Pregled** – kratak opis resursa. Prikazuje se na listi svih resursa. Koristi se da bi studenti brzo i lako ustanovili da li je to resurs koji traže. Prozor «Pregled» podržava razna formatiranja teksta (bold, italic,...).

- **Lokacija** – predstavlja pravu putanju do datoteke ili web stranice koju želite da postavite. Ako postavljate fajl, kliknite na «Izbor ili dodavanje datoteke». Ovo će vam otvoriti novi prozor:

Ime	Veličina	Modifikovano	Akcija
☐ MPEG.ppt	664Kb	27 Jul 2005, 10:10 AM	Izbor Preimenovanje

Ako je datoteka koju želite tu, kliknite na «Izbor» sa desne strane imena datoteke. Ako želite da postavite datoteku sa vašeg računara kliknite na «Dodajte datoteku». Ovo otvara sledeći prozor:

Taster «Browse» omogućava vam da pronađete datoteku koju hoćete da postavite. Kada pronađete datoteku kliknite na nju pa zatim na taster «Open». Zatim kliknete na taster «Dodaj ovu datoteku». Datoteka će zatim biti dostupna za selekciju.

Ako želite da dodate web adresu možete je jednostavno ukucati ili kliknuti na «Pretraga web stranice». Ovo otvara novi prozor za pretragu na internetu. Kada pronađete web adresu samo je pomoću «copy» i «paste» prebacite na polje «Lokacija».

- **Prozor: Prikaži (ili Sakrij) podešavanja** – omogućava promenu izgleda prikazivanja. Po osnovnoj postavci resursi se prikazuju u istom prozoru. Ako želite da se ovaj resurs prikaže u novom prozoru selektujete opciju «Novi prozor». Zatim možete podesiti i ostale opcije novog prozora (veličinu, izgled,...).

- **Parametri: Prikaži (ili Sakrij) podešavanja** – omogućava da vidite i promenite podešavanja vezana za prelazak na drugi web sajt. Osnovna upotreba ovoga je prenos korisničkog imena i lozinke na drugi web sajt koji studenti imaju mogućnost da koriste. Ima mnogo opcija za parametre, koje ćete koristiti, zavisi od web sajta na koji postavljate link. Za većinu slučajeva ova polja ostavljate prazna.

Kad završite sa unosom kliknite na «Sačuvajte promene».

3.1.5 Prikaži direktorij

Ovaj resurs omogućava studentima da vide kompletan direktorijum (folder) odjednom. Direktorijum i datoteke u njemu moraju da postoje na sistemu (mogu se dodati pomoću linka «Datoteke» u sekciji «Administracija»). Ovo je odličan izbor ako hoćete da omogućite prikazivanje više datoteka jednim linkom. Da bi ste dodali direktorijum izaberite opciju «Prikaži direktorij» iz menija «Dodaj resurse».

Otvoriće vam se sledeći prozor:

Ažuriranje: resurs u tema 1

Prikaži direktorij

Ime: Java primeri

Pregled: Trebuchet, 1 (8 pt), Prednji (Heading) 1, Bold, Italic, Underline, Strike, Insert, Image, Link, Smiley, etc.

Pregled

U ovom direktorijumu se nalaze svi primeri za Java skript jezik.

Putanja: body > table.generalbox > tbody > tr > td.generalboxcontent > form > table > tbody > tr > td > input

Prikaži direktorij: Java_primeri

Sve datoteke u izabranom direktorijumu će biti prikazane na ekranu.

Sačuvajte promjene

- **Ime** – ovo je ime resursa. Može biti bilo šta (ne mora da bude isto kao ime direktorijuma).

- **Pregled** – kratak opis šta se nalazi u direktorijumu. Prikazuje se na listi svih resursa. Koristi se da bi studenti brzo i lako ustanovili da li je to resurs koji traže. Prozor «Pregled» podržava razna formatiranja teksta (bold, italic,...).

- **Prikaži direktorij** – u ovom padajućem meniju dobijate spisak svih direktorijuma na predmetu i birate jedan. Ako se u postojećem direktorijumu nalaze poddirektorijumi studenti će videti sve. Kad završite sa unosom kliknite na «Sačuvajte promene».

3.1.6 Ubaci natpis

Ova opcija vam omogućava da ubacite tekst, slike i ostale stvari direktno na prozor teme (ili nedelje). Da bi ste dodali natpis izaberite opciju «Ubaci natpis» iz menija «Dodaj resurse». Otvoriće vam se sledeći prozor:

Dodavanje novog Natpis u tema 1

Tekst natpisa:

Pišite pažljivo

O HTML uređniku

Molim vas budite oprezni sa kompjuterima!

Putanja: body > strong

Sačuvajte promjene

Ovde unosite tekst koji hoćete da se pojavi u prozoru teme (ili da postavite link, ubacite sliku, itd.). Kad završite sa unosom kliknite na «Sačuvajte promene». Ovako izgleda ekran posle unosa određenih resursa:

The screenshot shows the Moodle theme editor interface. At the top, it says "Prijavljeni ste kao Zoran Lovreković (Odjava)" and has a "Isključi uređivanje" button. The main area is titled "Opis teme". On the left, there's a sidebar with sections for "Prisutni korisnici", "Aktivnosti", "Pretraga", and "Administracija". The main content area contains a numbered list (1) with text and several attachments (Forum novosti, Društveni forum, etc.). To the right, there are three columns: "Najnovije vijesti", "Predstojeće aktivnosti", and "Nedavne aktivnosti". Each column has a "Dodaj novu temu..." button. At the bottom right, it says "Aktivnosti za dan: Wednesday, 27 July 2005, 09:22 AM".

3.2 Dodavanje aktivnosti

«Dodavanje aktivnosti» nudi mogućnosti dodavanja zadatka, foruma, itd.. Ovo se razlikuje od resursa, jer je sve interaktivno – ohrabljuje studente da učestvuju, a negde zahteva i njihovo prisustvo. Ovaj meni sadrži sledeće stavke: Dnevnik, Forum, Izbor, Izveštaj, Kviz, Lekcija, Radionica, Razgovor (Chat), Rečnik, Scorm, Viki, Zadatak.

3.2.1 Zadatak

Da bi ste dodali zadatak izaberite opciju «Zadatak» iz menija «Dodavanje aktivnosti». Otvoriće vam se prozor:

The screenshot shows the 'Dodavanje novog Zadatak u tema 1' (Add new Task in topic 1) dialog box. At the top, there's a toolbar with various icons for text formatting, tables, and images. Below the toolbar, the 'Naziv zadatka' (Task name) field contains 'PC bezbednost'. The 'Opis:' (Description) field includes a rich text editor with font selection ('Trebuchet'), size ('3 (12 pt)'), and style ('Prednji (Heading) 1'). It also has a warning message: 'Pišite pažljivo' (Write carefully). The 'Vrsta zadatka:' (Type of task) dropdown is set to 'Dodajte datoteku' (Add file). The 'Dozvoli ponovno podnošenje:' (Allow resubmission) dropdown is set to 'Ne' (No). The main text area contains the instruction 'Napišite esejo o bezbednosti računara.' (Write an essay about computer security.)

- **Naziv zadatka** – unosite ime zadatka.
  - **Opis** – opisuјete zadatak. Prozor «Opis» podržava razna formatiranja teksta (bold, italic,...).
  - **Vrsta zadatka** – omogućava da birate da li će studenti raditi zadatak van mreže (offline-papirni oblik), ili ubaciti datoteku (elektronski poslati rad). U oba slučaja, potrebno je u opisu predstaviti zadatak. Ako ste postavili da studenti dostave elektronski rad, mogu da postave bilo koji oblik datoteke (Word, Excel, PowerPoint, itd.). Obratite pažnju da postavite maksimalnu veličinu datoteka na maksimum. 2 Mb je sasvim dovoljno za većinu zadataka, ali za PowerPoint bi moglo da bude malo.
  - **Dozvoli ponovno podnošenje** – ako ovo postavite na «Da» studenti će moći više puta da pošalju zadatak.
  - **Procenat** – predstavlja dobijenu ocenu. Može biti od 1 do 100 ili neka opisna ocena ranije podešena u opciji «Ocene».
  - **Maksimalna veličina** – Ograničava maksimalnu veličinu zadatka koji student dostavlja.
  - **Datum dospeća** – predstavlja rok do kada zadatak mora da se završi (dostavi). Studenti će i posle ovog datuma moći da dostave svoj rad, ali će biti upisano koliko su zakasnili.
- Na primer, dajemo zadatak «PC bezbednost» i da rad bude dostavljen elektronski. Da bi to uradili upišite naziv i opis, opciju «Vrsta zadatka» postavite na «Dodajte datoteku», ne dozvoli ponovno podnošenje, procenat na 100. Kada završite kliknite na taster «Sačuvajte promene».

Ako kliknete na naziv zadatka(«PC bezbednost »), odvešće vas na stranicu opisa eseja, kao i mogućnost da vidite ko je dostavio zadatke (kliknite na link pregledajte priložene zadatke).

Da bi se vratili nazad na ekran predmeta, kliknite na naziv predmeta gore levo.

3.2.2 Razgovor (Chat)

Ovo predstavlja sobu za razgovor. Koristi se za diskusije u živo. Moodle omogućava takođe i forume. Glavna razlika između ove dve diskusije je u tome što razgovor (chat) je veoma efikasan za razgovor u živo. Ako očekujete da će se vaši studenti prijavljivati na sistem u nekoliko dana i u različitom vremenu onda je bolji forum. Razgovor (chat) će arhivirati sve sesije razgovora ako su učestvovali bar dve osobe u intervalu od pet minuta, inače neće biti zabeleženo (zašto arhivirati razgovor jedne osobe same sa sobom).

Kad dodate «Razgovor (chat)» dobićete sledeći prozor:

The screenshot shows the 'Dodavanje novog Razgovor (Chat) u temu 1' (Adding a new Chat in topic 1) dialog box. It includes fields for the room name ('Ime ove pričaonice: Podešavanje mreže'), introductory text ('Uvodni tekst:'), and a rich text editor toolbar. There are also sections for 'Pišite pažljivo', 'Postavite prava pitanja', and 'Upotrijebite ikonice'. At the bottom, there are fields for 'Vrijeme narednog razgovora:' (set to July 29, 2005, 11:10), 'Ponovite seanse:' (set to 'Ne prikazuj vrijeme provedeno na pričaonici'), and a 'Putanja:' dropdown set to 'body'.

- **Ime ove pričaonice** – naziv pričaonice (šta god hoćete).

- **Uvodni tekst** – kratak opis pričaonice. To što napišete ovde pojaviće se u uvodnom ekranu pričaonice. Ovaj prozor podržava razna formatiranja teksta (bold, italic,...).

- **Vreme narednog razgovora** – ovo služi da obavestite studente kada da se priključe razgovoru. Studenti mogu i pre ovog vremena da uđu u pričaonicu, ali je korisno za organizaciju razgovora.

- **Ponovite seanse** – ovim podešavate da li će biti objavljivano kada se pričaonice ponavljaju. Ako ste uključili objavljivanje možete namestiti da li je to svaki dan, ili svake nedelje.

- **Sačuvajte predhodne seanse** – ovim podešavate koliko dugo se pamte razgovori. Može biti od «2 dana» do «ne brisati nikad».

- **Svako može pregledati prethodne seanse** – ovim podešavate da li studenti mogu da vide predhodne seanse (profesori mogu uvek da vide sve predhodne seanse).

Upamtite da seansa neće biti snimljena ako ne postoji razgovor dve osobe u periodu od pet minuta.

Kad završite sa unosom kliknite na «Sačuvajte promene». U ovom primeru napravljena je soba za razgovor pod nazivom «Podešavanje mreže»

3.2.3 Izbor

Izbor je u osnovi glasanje. Kada dodate izbor, vi postavljate pitanje i dostavljate dva ili više odgovora. Studenti mogu da biraju. Ovim postavljate jedno po jedno pitanje, zato je dobro kao glasanje, ali neće biti dobro za test sa više odgovora (nalazi se pod kviz modulom). Da bi ste dodali izbor birajte opciju «Izbor» iz menija «Dodaj aktivnosti». Dobićete sledeći ekran:

The screenshot shows the Moodle interface for adding a new poll. At the top, there's a green header bar with the text 'moodle > INF > Izbori > Uređivanje Izbor'. Below the header, the main title is 'Dodavanje novog Izbor u tema 1'. The form fields include:

- Naziv izbora:** Memorije računara
- Tekst izbora:** A rich text editor toolbar with various styling options like bold, italic, underline, and font size (Trebuchet, 3 (12 pt)).
- Pišite pažljivo**, **Postavite prava pitanja**, **O HTML uređniku** buttons.
- Dali ste upoznati sa vrstama memorija na računaru?** - The question text in the editor.
- Putanja:** body > strong
- Izbor 1:** Da
- Izbor 2:** Ne

Ovde upišite naziv izbora i tekst izbora. Tekst izbora (pitanje) podržava razna formatiranja teksta (bold, italic,...). Zatim popunite moguće odgovore u prozore «Izbor #broj». Imate mogućnost da ograničite u kom vremenskom periodu studenti mogu da rešavaju izbor. Zatim možete da birate kada da se objave rezultati: Bez objave rezultata studentima; Prikaži rezultate studentima nakon njihovog odgovora; Prikaži rezultate studentima jedino nakon što je izbor zatvoren; Uvek prikaži rezultate studentima. Zatim, birate kako se rezultati prikazuju: sa imenom studenata ili anonimno. Birate da li student može da ponovi izbor. Na kraju birate da li studenti mogu da vide spisak studenata koji još nisu odgovorili (profesori mogu uvek da vide ovaj spisak). Kad završite sa unosom kliknite na «Sačuvajte promene». Na primeru napravljen je izbor «Memorija računara».

Ako kliknete na naziv izbora («Memorija računara») videćete kako izbor izgleda, kao i mogućnost da birate odgovor i vidite rezultate izbora. Da bi se vratili nazad na ekran predmeta kliknite na naziv predmeta gore levo.

3.2.4 Forum

U osnovi ovo je «bulletin board». Možete kreirati forum za raznorazne diskusije na predmetu. Da bi ste dodali forum selektujte opciju «Forum» iz menija «Dodaj aktivnosti». Dobićete sledeći ekran:

- **Ime foruma** – upisujete naziv foruma.

- **Tip foruma** – birate tip foruma, postoje tri tipa foruma:

- Jedna obična diskusija – studenti mogu odgovoriti na temu, ali ne mogu napraviti novu temu.
- Svaka osoba postavlja jednu diskusiju – studenti mogu da prave po jednu novu temu. Ovo može biti korisno kada studenti rade različite stvari na temi (različite knjige, izveštaje, itd.)
- Standardni forum za opštu upotrebu – studenti mogu da prave u svakom momentu nove teme. Ovo je najrašireniji oblik foruma.

- **Može li student slati poruke na forum** – ograničavate studente za slanje poruka. Postoje tri mogućnosti:

- Nema diskusija, nema odgovora – ovo služi kao diskusija sa vestima, ovde vi kao profesor možete da postavite teme i odgovore, a studenti mogu samo da čitaju.
- Nema diskusija ali odgovori su dozvoljeni – vi kao profesor možete da postavljate teme, a studenti mogu da čitaju i da odgovaraju na temu i ne mogu da postave nove teme. Ovo je najčešći oblik foruma.
- Diskusije i odgovori su dozvoljeni – ovde studenti imaju mogućnost da odgovaraju na postojeće teme i da postavljaju svoje teme.

The screenshot shows a configuration dialog for a forum. It includes the following settings:

- Može li student slati poruke na forum?:** Diskusije i odgovori su dozvoljeni
- Ubijediti sve da se učlane?:** Ne
- Maksimalna veličina priloga:** 500Kb
- Dozvoliti ocjene poruka?:** Koristite ocjenjivanje:
  - Korisnici: Svi mogu ocijeniti poruke
  - Pogled: Studenti mogu vidjeti sve ocjene
  - Procenat: Ocjena: Odvojeni i povezani načini znanja
- Ograničite ocjenjivanje poruka sa datumima u ovom opsegu:**
  - Od: 27 July 2005 12 30
  - Za: 27 July 2005 12 30

Buttons at the bottom: **Sačuvajte promjene** and **Odustani**.

- **Ubediti sve da se učlane** – ako je postavljeno na «Da» svaki student na vašem predmetu će dobijati putem imejla kopiju svake teme na forumu. Ovo je korisno kada forum predstavlja obaveštenja za studente. Ako je postavljeno na «Ne» svaki student sam bira da li će dobijati imejl poruke sa foruma.

- **Maksimalna veličina priloga** – ovim ograničavate veličinu datoteka koje se ostavljaju na forumu.

- **Dozvoliti ocene poruka** – ovom opcijom omogućujete uključenje ili isključenje ocjenjivanja. Ako uključite ocjenjivanje onda imate još dodatnih opcija vezanih za ocene:

- Korisnici – ko može ocenjivati (imate mogućnosti da svi mogu davati ocene ili samo profesori).
- Pogled – da li studenti mogu videti sve ocene na forumu ili samo svoje.
- Procenat – ovde podešavate metod ocjenjivanja. Može biti od 1 do 100 ili neka opisna ocena ranije podešena u opciji «Ocene». Ako ste izabrali neku opisnu metodu koju ste ranije definisali onda se ocenjivane vrši po toj metodi (na primer: odličan, dobar, dovoljan...), ako ste recimo izabrali broj 10 onda se dodeljuju ocene od 1 do 10.
- Ograničeni period ocjenjivanja – ako ovu opciju uključite onda će biti moguće ocenjivati samo u zadatom vremenskom periodu.

Kad završite sa unosom kliknite na «Sačuvajte promene».

3.2.5 Rečnik

«Rečnik» je opcija koja nudi fleksibilan način za prikaz definicija koje mogu biti povezane preko čitave stranice predmeta. Na primer, ako definišete termin «sonnet» i reč sonnet se pojavi u diskusiji na forumu, ta reč će postati link koja će vas voditi na stranicu sa opisom te reči. Da bi ste dodali rečnik izaberite opciju «Rečnik» iz menija «Dodavanje aktivnosti». Dobićete sledeći ekran:

The screenshot shows the Moodle interface for adding a new dictionary. The 'Name' field contains 'Računarski termini'. The 'Description' field contains 'Objašnjene računarskih termina'. The 'Unos prikazani po stranicama' field is set to 10. The 'Vrsta rječnika' field is set to 'Drugi rječnik'. A rich text editor toolbar is visible above the description area.

- **Ime** – naziv koji će se pojaviti na stranici predmeta: može biti na primer «Računarski termini».

- **Opis** – kratak opis konkretnog rečnika. Ovaj prozor podržava razna formatiranja teksta (bold, italic,...).

- **Unosi prikazani po stranicama** – ova opcija služi za pomoć korisnicima sa sporom konekcijom. Ako ograničite broj unosa od 10 do 15 po stranici, brzina učitavanja je brža. Ako ne definišete broj unosa sistem će učitati sve unose.

- **Vrsta rečnika** – ovo može biti «Drugi rečnik» ili «Glavni rečnik». Može da postoji samo jedan glavni rečnik za čitav predmet. Drugih rečnika može da postoji koliko hoćete. Unosi iz drugih rečnika mogu biti preneti u glavni rečnik. Ovo vam dozvoljava da pravite glavni rečnik sa definicijama koje sadrže drugi rečnici. Studenti ne mogu da menjaju glavni rečnik.

- **Studenti mogu dodati unose** – ova opcija ako je postavljena na «Da» omogućava studentima da unose definicije u drugi rečnik. Studenti ne mogu direktno da unose u glavni rečnik.

- **Dozvoljeni su duplikati unosa** – ovim podešavate da li studenti mogu definisati termin više puta (dva ili više studenta difinišu istu reč).

- **Dodati komentare za unos** – ovim podešavate da li ostali na predmetu mogu pisati komentare na određene definicije.

- **Automatski linkuj nazine rečnika** – ako je postavljeno na «Da» svaki put kada se reč koja je definisana u rečniku koristi bilo gde na predmetu, postaviti će se link koji će voditi na opis iz rečnika.

- **Podrazumevani status za odobrenje** – ako je ova opcija postavljena na «Ne», onda svi unosi od strane studenata u rečnik moraju biti odobreni od strane profesora da bi bili dostupni ostalima. Ako je postavljeno na «Da» onda svi unosi od strane studenata su odmah vidljivi svima.

Sledeći deo definiše kako će rečnik biti prikazan na predmetu. Postoji više podešavanja:

Prikaz formata – ovim podešavate kako će rečnik izgledati studentima. Postoji nekoliko opcija:

- Jednostavno, u stilu rečnika – ovim se prikazuje termin kao u rečniku, složeno po abecedi. Dodaci su prikazani kao link. Podaci autora nisu prikazani.
- Producen bez autora – ovo pokazuje termine kao jedna velika stranica, sortirani termini po datumu. Autor nije prikazan.
- Enciklopedija – ovo prikazuje termine kao u enciklopediji. Svi dodaci su odmah vidljivi, autor je takođe naveden.
- Lista unosa – ovim prikazuje listu termina bez definicija. Klikom na određeni termin dobijate definiciju.
- FAQ (česta pitanja) – ovo pokazuje termine kao na FAQ forumu. Naziv termina će biti prikazano kao pitanje a definicija termina kao odgovor.
- Ceo sa autorom – ovo je slično kao enciklopedija, osim što su dodaci prikazani kao link, autor je prikazan.
- Ceo bez autora – ovo je isto kao «Ceo sa autorom» samo što nisu date informacije o autoru. Ovo prikazivanje slično je kao «Jednostavno, u stilu rečnika» stim što su dati podaci o datumu i vremenu.

Primeri kako izgledaju različita podešavanja:

Jednostavno, u stilu rečnika:

Računarski termini

Objajnjene računarskih termina

Pregled rječnika uz pomoć indeksa

Specijalno | A | B | C | D | E | F | G | H | I | J | K | L | M | N | O | P | Q | R | S | T | U | V | W | X | Y | Z | SVE

B

bps: Jedinica mire za brzinu prenosa podataka.

bps: Jedinica mire za brzinu prenosa podataka.

I

IP Address - numerička Internet:

Jedinstveni broj koji se deli na 4 polja razdvojena tačkama, npr: 147.91.264.1 Svaki računar ima svoju IP adresu, a ako je nema, onda i nije na internetu. U praksi se ova, brojčana adresa, preiskava na tekućemu (mnemoničku) koja je lakša za pamćenje

Produžen bez autora:

Računarski termini

Objajnjene računarskih termina

Pregled rječnika uz pomoć indeksa

Specijalno | A | B | C | D | E | F | G | H | I | J | K | L | M | N | O | P | Q | R | S | T | U | V | W | X | Y | Z | SVE

B

bps: Jedinica mire za brzinu prenosa podataka.

I

IP Address - numerička Internet:

Jedinstveni broj koji se deli na 4 polja razdvojena tačkama, npr: 147.91.264.1 Svaki računar ima svoju IP adresu, a ako je nema, onda i nije na internetu. U praksi se ova, brojčana adresa, preiskava na tekućemu (mnemoničku) koja je lakša za pamćenje

Enciklopedija:

Računarski termini

Objajnjene računarskih termina

Pregled rječnika uz pomoć indeksa

Specijalno | A | B | C | D | E | F | G | H | I | J | K | L | M | N | O | P | Q | R | S | T | U | V | W | X | Y | Z | SVE

B

bps:
od Zoran Lovreković (zadje urediošte: Wednesday, 27 July 2005, 01:06 PM)
Jedinica mire za brzinu prenosa podataka.

I

IP Address - numerička Internet:
od Zoran Lovreković (zadje urediošte: Wednesday, 27 July 2005, 01:06 PM)
Jedinstveni broj koji se deli na 4 polja razdvojena tačkama, npr: 147.91.264.1 Svaki računar ima svoju IP adresu, a ako je nema, onda i nije na internetu. U praksi

Lista unosa:

Računarski termini

Objajnjene računarskih termina

Pregled rječnika uz pomoć indeksa

Specijalno | A | B | C | D | E | F | G | H | I | J | K | L | M | N | O | P | Q | R | S | T | U | V | W | X | Y | Z | SVE

B

bps

I

IP Address - numerička Internet

J

JPEG datoteke

FAQ(česta pitanja):

Računarski termini

Objajnjene računarskih termina

Pregled rječnika uz pomoć indeksa

Specijalno | A | B | C | D | E | F | G | H | I | J | K | L | M | N | O | P | Q | R | S | T | U | V | W | X | Y | Z | SVE

B

Pitanje: bps
od Zoran Lovreković (zadje urediošte: Wednesday, 27 July 2005, 01:06 PM)
Odgovor: Jedinica mire za brzinu prenosa podataka.

I

Pitanje: IP Address - numerička Internet
od Zoran Lovreković (zadje urediošte: Wednesday, 27 July 2005, 01:06 PM)
Odgovor:
Jedinstveni broj koji se deli na 4 polja razdvojena

Ceo sa autorom:

Računarski termini

Objajnjene računarskih termina

Pregled rječnika uz pomoć indeksa

Specijalno | A | B | C | D | E | F | G | H | I | J | K | L | M | N | O | P | Q | R | S | T | U | V | W | X | Y | Z | SVE

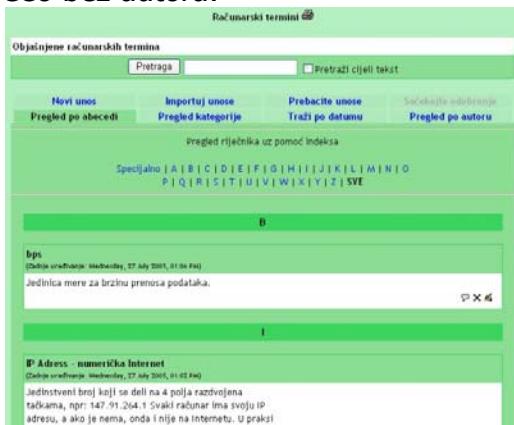
B

bps
od Zoran Lovreković (zadje urediošte: Wednesday, 27 July 2005, 01:06 PM)
Jedinica mire za brzinu prenosa podataka.

I

IP Address - numerička Internet
od Zoran Lovreković (zadje urediošte: Wednesday, 27 July 2005, 01:06 PM)
Jedinstveni broj koji se deli na 4 polja razdvojena tačkama, npr: 147.91.264.1 Svaki računar ima svoju IP adresu, a ako je nema, onda i nije na internetu. U praksi

Ceo bez autora:

- **Prikaži link Specijalno** – ako je ova opcija postavljena na «Da» omogućuje studentima da pretražuju pomoću specijalnih znakova (\$ % #).
- **Pokaži abecedu** - ako je ova opcija postavljena na «Da» » omogućuje studentima da pretražuju po abecedi.
- **Prikaži sve link** - ako je ova opcija postavljena na «Da» » omogućuje studentima da izlistaju sve unose u rečniku od jednom.
- **Uvek izmeni** - ako je ova opcija postavljena na «Da» » omogućuje studentima da vrše izmenu u rečniku bilo kad. Ako je stavljeno na «Ne» studenti jednom kad su izvršili upis posle toga ne mogu više prepravljati.

Sledeća opcija u podešavanju rečnika vezana je za ocenjivanje postavljenih definicija. Ako ne želite da uključite ocenjivanje ostavite kvadratić pored «Koristite bodovanje» prazan, u suprotnom obeležite ovu opciju.

Kada čekirate opciju «Koristite bodovanje» sledeće opcije postaju dostupne:

- Korisnici – birate ko može ocenjivati (samo profesori ili svi).
- Procenat – ovde podešavate metod ocenjivanja. Može biti od 1 do 100 ili neka opisna ocena ranije podešena u opciji «Ocene». Ako ste izabrali neku opisnu metodu koju ste ranije definisali onda se ocenjivane vrši po toj metodi (na primer: odličan, dobar, dovoljan...), ako ste recimo izabrali broj 10 onda se dodeljuju ocene od 1 do 10.
- Ograničeni period ocenjivanja – ako ovu opciju uključite onda će biti moguće ocenjivati samo u zadatom vremenskom periodu.

Kad završite sa unosom kliknite na «Sačuvajte promene».

Na svakom rečniku nalaze se sledeće opcije:

Glavni tabulatori:

- Pregled po abecedi – sortira termine po abecedi.
- Pregled kategorije – sortira termine po kategorijama koje ste ranije definisali (definišite kategorije sa klikom na «Izmeni kategorije»).
- Traži po datumu – sortira termine po datumu. Može da sortira po datumu izmene ili po datumu kreiranja.
- Pregled po autoru – sortira termine po autoru definicije (ovo radi i kad nema prikaza autora).

- Novi unos – ovo omogućava unos novog termina i definicije u sistem.
- Importuj unose – ovo omogućuje unošenje rečnika koji je bio eksportovan iz nekog drugog rečnika.
- Prebaci unose – ovo omogućava eksportovanje vašeg rečnika.
- Sačekajte odobrenje – ako unos zahteva odobrenje profesora pre nego što bude objavljen, ovde se vrši odobravanje.

Takođe postoji opcija «Pretraga» na vrhu stranice. Ako ne selektujete opciju «Pretraži celi tekst» pretraga će biti izvršena samo po nazivima termina. Ako je opcija selektovana sistem će vršiti pretragu po čitavom tekstu. Ovo može dugo da potraje i da dobijete više rezultata nego što ste očekivali, ali je temeljno.

Novi unos – ako kliknete na «Novi unos» добићete sledeći ekran:

U polje Termin/Koncept morate uneti određeni termin. Možete uneti «Ključne reči», koje će sistem povezati sa ovom definicijom ako se koriste te reči. Na primer, ako definišete «računar» a ključnu reč «kompjuter», sistem će povezati definiciju «računar» sa rečenicom «kompjuter» ako je neko koristi na diskusiji. Možete takođe termin smestiti u neku kategoriju, ako imate definisane kategorije. Zatim, popunite prozor «Objašnjenje» sa definicijom i na kraju dodate neku datoteku (sliku) opisu pomoću opcije «Attachment». Kada završite, kliknite na taster «Sačuvajte promene».

3.2.6 Dnevnik

Ova opcija dodaje online dnevnik za studente. Svaki student ima svoj dnevnik i može da ga vidi samo on i profesor. Dnevnik može biti uređen od strane studenta. Možete napraviti koliko hoćete dnevnika (za temu, za nedelju, za poglavlje, itd.) da bi pratili kako svaki student napreduje tokom predmeta. Da bi ste dodali dnevnik odaberite opciju «Dnevnik» iz menija «Dodavanje aktivnosti». Dobićete sledeći ekran:

Informatika

Odjava

moodle » INF » Dnevnići » Uređivanje Dnevnik

Dodavanje novog Dnevnik u temu 1 [?](#)

Ime dnevnika:	Dnevnik informatike
Pitanje za dnevnik:	Trebuchet 3 (12 pt) Prednji (Heading) 1 B <u>I</u> <u>U</u> <u>S</u> <u>x₁</u> <u>x₂</u> Pritežte pažljivo ? Postavite prava pitanja ? O HTML uređniku ?
<p>Dnevnik za praćenje studenta na ovoj temi.</p> <p>Putanja: body > p > strong</p>	
Procenat:	100 ?
Dana na raspolažanju:	Uvijek otvoren ?
<input type="button" value="Sačuvajte promjene"/> <input type="button" value="Odustani"/>	

Upišite ime dnevnika, postavite studentu pitanje (ili opišite za šta je dnevnik). Zatim, imate opciju za podešavanje ocenjivanja «Procenat». To može biti «Nema ocene», jedna od vaših opisnih ocena (predhodno podešene u opciji «Ocene»), ili broj koji predstavlja maksimalnu ocenu (od 1 do 100). Dnevnik može da vidi samo profesor i individualni student, a samo profesor ima mogućnost dodeljivanja ocene. Poslednjom opcijom podešavate koliko dugo će dnevnik biti dostupan (od jednog dana do «Uvek otvoren»). Kada završite sa unosom dnevnika kliknite na taster «Sačuvajte promene».

3.2.7 Lekcija

Ova opcija vam nudi mogućnost da dodate kompletну lekciju koja vodi studente kroz učenje u zavisnosti od njegovog odgovora. Možete zamisliti lekciju kao neki oblik algoritma. Student čita neki tekst. Posle pročitanog teksta postavljate mu pitanja. U zavisnosti od odgovora koje je dao student, sistem ga šalje na druge stranice. Na primer, ako student izabere odgovor jedan sistem ga šalje na stranicu tri. Ako student izabere odgovor dva, sistem ga šalje na stranicu jedan. Ako student odgovori tri, sistem otvara stranicu pet. Lekcije su veoma fleksibilne, ali je potrebno određeno podešavanje. Da bi ste dodali lekciju izaberite opciju «Lekcija» iz menija «Dodavanje aktivnosti». Dobićete sledeći ekran:

The screenshot shows the 'Ažuriranje: lekcija u temu 1' configuration page for a lesson activity. The form fields are as follows:

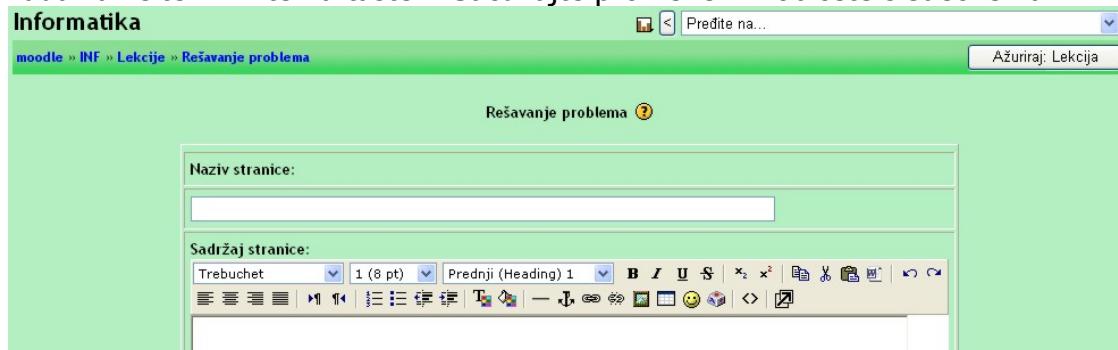
- Ime: Rešavanje problema
- Maksimalna ocjena: 10
- Maksimalan broj odgovora / područja: 4
- Maksimalan broj pokušaja: 5
- Nastavi nakon potvrđnog odgovora: Normalno - pratite putanje lekcije
- Minimalan broj pitanja: 0
- Prikaz broja stranica (Izvještaja): 0
- Student može ponovo uzeti: Da
- Uređivanje ponovnih uzimanja: Koristiti Mišljenja
- Dostupni iz: 29 July 2005 - 11 30
- Krajnji rok: 29 December 2005 - 11 30

A 'Sačuvajte promjene' button is at the bottom.

- **Ime** – naziv lekcije (može biti šta god hoćete).
- **Maksimalna ocena** – ovim određujete maksimalnu ocenu za lekciju.
- **Maksimalan broj odgovora/područja** – ovim podešavate broj pitanja koja mogu biti postavljena na jednoj stranici. Možete imati manje pitanja nego što podesite ovde (možete imati samo 2 pitanja na stranici, bez obzira što ste podesili 4). Ovu opciju možete i kasnije promeniti ako vam zatreba više pitanja.
- **Maksimalni broj pokušaja** – ovim podešavate koliko puta korisnik (student) može da pokuša da odgovori na pitanje pre nego što lekcija automatski krene dalje. Ovo omogućava studentu da napreduje, bez zaglavljivanja na nekom pitanju.
- **Nastavi nakon potvrđnog odgovora** – postoje tri opcije:
  - Normalno, pratite putanje lekcije – ovo je načela opcija. Kada student tačno odgovori na pitanje, lekcija prelazi na sledeću stranicu (koju ste defenisali kao sledeću stranicu)
  - Prikaži nepregledanu stranicu – ovo omogućava da se lekcija ponaša kao karte za pomoć. Kada je ova opcija uključena, student će videti novu stranicu koju do sada nije video (ovo ne pokazuje stranice na koje je pogrešno odgovorio)

- Prikaži neodgovoren stranicu - ovo omogućava da se lekcija ponaša kao karte za pomoć. Kada je ova opcija uključena, student će videti novu stranicu koju do sada nije video ili stranicu koju je video ali pogrešno odgovorio.
- **Minimalni broj pitanja** – ovim podešavate minimalan broj pitanja na koje student treba da odgovori. Ocena se određuje na osnovu ovog broja. Ako je podešena na 0, ocena će biti određena na osnovu broja pitanja na koje je student odgovarao. Ako podesite na neki broj (na primer 10), sistem računa najmanje na osnovu tog broja. Ako student odgovori na samo 5 pitanja, ocena je 5 od 10 odnosno 50%.
- **Prikaz broja stranica** – predstavlja broj stranica koje će se prikazati studentu. Lekcija se završava kada se dostigne taj broj stranica. Ako podesite na 0, svaka stranica se prikazuje. Ako podesite ovaj broj veći od broja stranica, lekcija će se završiti posle prikazanih svih stranica.
- **Student može ponovo uzeti** – ako ovo podesite na «Da» studenti mogu ponovo na lekciju. Ako podesite na «Ne» studenti mogu samo jednom na lekciju.
- **Uređivanje ponovnih uzimanja** – ovim podešavate kako obrađujete (ocenujete) ponovno uzimanje lekcije. Možete birati između uzimanja najbolje ocene ili prosečne ocene.
- **Dostupni od** – unosite datum početka lekcije.
- **Krajnji rok** – unosite datum do kada traje lekcija. Posle ovog datuma lekcija neće biti dostupna.

Kada završite kliknite na taster «Sačuvajte promene». Dobićete sledeći ekran:

Radi lakšeg razumevanja preskočićemo ovu stranicu (kasnije se vraćamo) kliknite na «Sačuvaj stranicu». Dobićete sledeću stranicu:

The screenshot shows a Moodle lesson page titled "Rešavanje problema". At the top, there are navigation links: "Unesi pitanje", "Dodajte tabelu područja", and "Dodaj stranicu sa pitanjima ovdje". Below these, a green horizontal bar contains three icons: a pencil for edit, a trash can for delete, and a checkmark for save. At the bottom of the page, there is a blue button labeled "Potvrdi navigaciju".

Ovo je struktura stranice lekcije. Odavde možete da menjate, dodajete, brišete ili pomerate individualne stranice lekcije. Možete dodati i područja (grupu stranica).

Klikom na šaku sa olovkom, možete vršiti prepravke stranice:

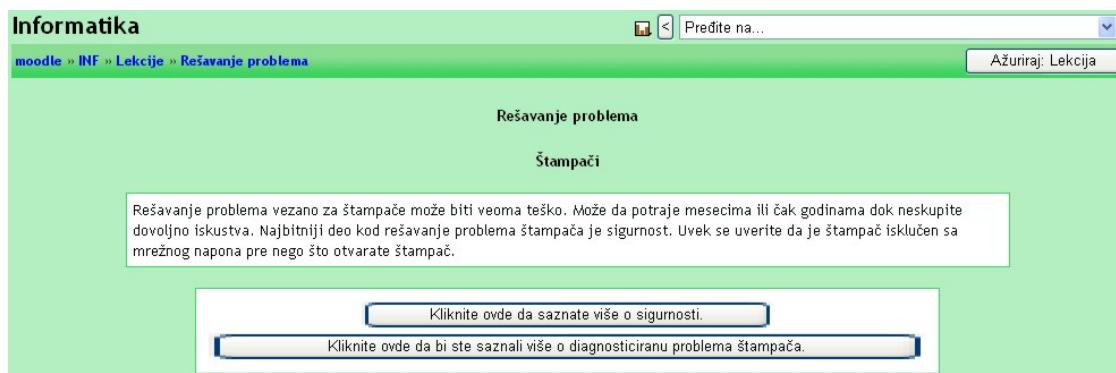
Prva stranica služi za predstavljanje lekcije. Tu ne postoje polja «Odgovor» i «Odziv», kao ni polje «Pređi». Tekst koji upišete pojavice se tako da ovde možete upisati neki uvod u lekciju. Kada studenti vide ovu stranicu jedinu opciju koju će imati je «Nastavi», koja će ih uvesti u lekciju. Za ovaj primer unećemo tekst:

The screenshot shows a Moodle lesson page titled "Rešavanje problema". At the top, there are navigation links: "Unesi pitanje", "Dodajte tabelu područja", and "Dodaj stranicu sa pitanjima ovdje". Below these, a green horizontal bar contains three icons: a pencil for edit, a trash can for delete, and a checkmark for save. The main content area contains the text "Ova lekcija će vas naučiti osnovne stvari u rešavanju problema.". At the bottom of the page, there is a blue button labeled "Potvrdi navigaciju".

Postoji više akcija koje možemo da izvršimo iznad i ispod postojeće stranice. Akcije koje su iznad stranice postavljaju pitanja/područja/stranice iznad stranice. Akcije koje su ispod stranice postavljaju pitanja/područja/stranice ispod stranice. Postoje sledeće akcije:

- **Unesi pitanje** – ovo vam omogućava unos pitanja iz različitih drugih programa i iz različitih formata. Kliknite na znak «?» u okviru prozora «Unesi pitanje» za više informacija.
- **Dodajte tabelu područja** – ovim dodajete novo područje lekciji. Područja su optionalna, služe za navigaciju kroz lekciju. Područja daju studentima mogućnost biranja kretanja kroz lekciju. Ne postoje polja «Odziv» kao što su na standartnim stranicama. Kada se područje završi, možete završiti sa lekcijom, ili možete skočiti (preći) na neku stranicu ili drugo područje. Primer kako izgleda stranica područja:

Klikom na «Kliknite ovde da saznote više o sigurnosti.» odvešće studente na stranicu vezano za sigurnost. Vi kao profesor podešavate na koju stranicu vas vodi ovaj klik. Može biti bilo koja stranica na lekciji.

Da bi ste dodali područje kliknite na «Dodajte tabelu područja».

Dodajte naziv stranice kao i sadržaj stranice. Ovaj prozor omogućava potpuno formatiranje teksta (bold, italic,...). Zatim popunjavate različite prozore opisa (ne morate sve da popunite). Morate da izaberete za svaki uneti opis što će da uradi (gde će da pređe): ostati na ovoj stranici, preći na sledeću stranicu, preći na određenu stranicu, kraj lekcije itd. Ako izaberete «Kraj lekcije» i student klikne na tu opciju, lekcija će se završiti. Bilo bi dobro da tu opciju ponudite na svakoj stranici, da bi studenti mogli da završe lekciju kad hoće (u suprotnom morali bi da prate lekciju do kraja). Postoji problem ako hoćete da pređete na stranicu koju još niste napravili (ona se naravno ne nalazi na spisku stranica), tako da ćete morati kasnije kad napravite tu stranicu da se vratite i prepravite opciju «Pređi». Kada završite sa unosom kliknite na «Dodajte tabelu područja». Primer izgleda ovako:

Tabela područja	
Opis 1:	Kliknite ovde da saznote više o sigurnosti.
Prijed 1:	Ova stranica
Opis 2:	Kliknite ovde da bi ste saznali više o diagnosticiranu problema štampača.
Prijed 2:	Ova stranica

Primećujete da je u obe «Pređi» opcije upisano «Ova stranica». Moraćemo se kasnije vratiti i prepraviti kada dodamo nove stranice.

- **Dodajte kraj područja** – ovim završavate područje. Kada sistem najde na kraj područja vraća se na prvu stranicu područja (to možete da promenite u podešavanju vezano za «Kraj područja»). Ako područje nema «Kraj područja» sistem će nastaviti do zadnjeg pitanja u području i onda završiti lekciju.
- **Dodajte stranicu sa pitanjima** – ovo je standardna stranica lekcije. Ove stranice se sastoje od informacija, pitanja, odgovora i «Pređi» menija. Kliknite na «Dodajte stranicu

sa pitanjima ovde» iznad ili ispod trenutne stranice (u zavisnosti gde hoćete da postavite stranicu sa pitanjem). Dobićete sledeći ekran:

The screenshot shows a Moodle interface for creating a new page. At the top, there's a green header bar with the text 'moodle » INF » Lekcije » Rešavanje problema'. Below the header, the main content area has a title 'Dodaj stranicu sa pitanjima' with a help icon. There are two input fields: 'Naziv stranice:' containing 'Sigurnost' and 'Sadržaj stranice:' which contains a rich text editor. The rich text editor toolbar includes options for font (Trebuchet), size (3 (12 pt)), heading (Prednji (Heading) 1), bold (B), italic (I), underline (U), strikethrough (S), superscript (x²), subscript (x²), alignment (align left, align center, align right), and other icons for lists, tables, images, and links. Below the editor, a note says 'Sigurnost je bitna. Uvek isključite štampač!' and 'Pre nego što radite bilo šta na štampaču, šta morate prvo da uradite?'. In the top right corner of the main window, there's a link 'Odgava'.

Upišite «Naziv stranice» i «Sadržaj stranice». Prozor «Sadržaj stranice» omogućava potpuno formatiranje teksta (bold, italic,...). Ispod ovih polja postoji nekoliko polja sa prozorima «Odgovor», «Odziv» i meniom «Pređi». Obično ćete završiti stranicu sa pitanjem. Svaki «Odgovor» je mogući odgovor na pitanje i svaki «Odziv» je opcionalna informacija koja se daje studentu kada izabere taj odgovor. Iznad ovih odgovora i odziva postoji padajući meni «Odkucaj odgovor». Ovde imate mogućnost da birate stil pitanja. U većini pitanja vi redom postavljate odgovore a sistem ih kasnije izmeša za studente. Postoje sledeće mogućnosti:

- **Više izbora** – u ovom stilu pitanja, student mora da izabere jedan odgovor iz skupa odgovora. Može da postoji više od jednog tačnog odgovora, ako vi to hoćete. Ako student izabere neki od tih odgovora brojaće se kao tačan odgovor. Postoji specijalna varijacija ovog pitanja – možete da imate više izbornih pitanja sa više tačnih odgovora, gde studenti moraju da izaberu sve tačne odgovore. Da bi ste aktivirali ovu vrstu pitanja kliknite na «Ponuđeni odgovori» ispod menija «Otkucaj odgovor». Ako ste izabrali ovo, morate podešiti da svi tačni odgovori pređu na istu stranicu, isto važi i za netačne.
- **Tačno/netačno** – ovo su pitanja koje imaju samo dva moguća odgovora (tačno, netačno)
- **Kratak odgovor** – ova vrsta pitanja obavezuje studente da pišu odgovor. Problem pravopisa! Možete upisati i tačne i netačne odgovore. Ako je odgovor pogoden sistem vraća «Odziv». Ako odgovor uopšte ne odgovara, sistem računa kao pogrešan odgovor. Možete koristiti džoker znakove u vašim odgovorima. Džoker znak je «*». Ovaj znak možete koristiti kao deo reči ili čitave reči. Na primer ako hoćete da prihvativate odgovor 2002, 2003 i 2004, možete staviti 200* kao odgovor i

biće prihvaćene sve tri mogućnosti, ali i bilo koja druga koja počinje sa 200 (2009, 200123, 200bilošta). Program će stati kad najđe na prvi odgovor koji odgovara(ako imate dva slična odgovora (najveći i naj*) a student odgovori sa najveći, biće prihvaćen odgovor koji je prvi po listi). U kratkim odgovorima nema razlike između velikih i malih slova. Ako hoćete da se razlikuju uključite opciju «Ponuđeni odgovori» ispod menija «Otkucaj odgovor»

- **Brojčani** – ovaj tip pitanja zahteva broj kao odgovor. Može da bude jednostavan broj (kao «1»), ili možete da definišete niz brojeva odvajajući najmanji i najveći sa dvotačkom (primer 1:10 prihvata sve brojeve od 1 do 10). Možete da imate više od jednog odgovora, ali sistem proverava odgovore redom i kad najđe na tačan tu prekida proveru.
- **Identičnost** – ovaj tip pitanja povezuje dve kolone informacija. Prva lista ide u prozore «Odgovor», a druga lista ide u prozore «Odziv». Na primer, pitanje bi bilo «Povežite glavne gradove sa odgovarajućim državama», odgovor1 bi bio Beograd, odgovor2 bi bio London, Odziv1 bi bio SCG, a Odziv2 Engleska. Bitno je napomenuti da lista u «Odgovor» nije izmešana. To dozvoljava postavljanje pitanja kao «Uredite sledeću listu». Lista napravljena u «Odziv» se uvek izmeša. Ako se tačno odgovori program će izvršiti akciju Odgovora1 (pređi na sledeću stranicu, pređi na stranicu 5, itd.). Ako odgovor nije tačan program će izvršiti akciju Odgovora2, bez obzira ako student bira odgovor3 ili 4 (ili bilo koji netačan odgovor).

Nakon što ste izabrali tip pitanja koje želite, unosite različite odgovore. Upamtite da je za neka pitanja bitan raspored. Sistem će izmešati odgovore za studente (osim za «Identičnost», gde će izmešati «Odziv»). Možete unositi «Odziv» ako želite. Ako ne unesete «Odziv» za «Odgovor» sistem će popuniti to polje sa klasišnim odzivom (kao «Tačan odgovor»).

Kada završite sa unosom kliknite na «Dodajte stranicu sa pitanjima». Evo kako izgleda primer (ovo je profesorov ekran sa odgovorima):

The screenshot shows a security dialog box titled "Sigurnost" (Security) with a green header bar containing icons for minimize, maximize, and close. The main content area has a light blue background. At the top, it says "Prijeđi 2: Ova stranica" (Move 2: This page) and "Potvrdi tabelu područja" (Confirm table area). Below this is a link "Unesi pitanje | Dodajte tabelu područja | Dodajte kraj područja | Dodaj stranicu sa pitanjima ovdje". The main text area contains the following message: "Sigurnost je bitna. Uvek isključite štampač! Pre nego što radite bilo šta na štampaču, šta morate prvo da uradite?". A green horizontal bar labeled "Više izbora" (More options) follows. Below it is a list of options:

Odgovor 1:	Isključiti štampač.
Odziv 1:	Tačno!
Prijeđi 1:	Sljedeća strana
Odgovor 2:	Skinuti poklopac.
Odziv 2:	Ovo može biti opasno ako je štampač uljučen!
Prijeđi 2:	Ova stranica

At the bottom right of the dialog box is a button labeled "Potvrdi pitanje" (Confirm question).

Link «Proveri navigaciju» omogućava proveru toka lekcije za vreme pravljenja lekcije. Navigacija je definisana «Pređi» menijima, tako da lekcija možda neće imati logičan tok kao što je prikazano na stranici pravljenja lekcije.

Ocene: Ako je uključeno ocenjivanje, sistem sabira tačne i netačne odgovore i izračunava ocenu. Tačan je onaj odgovor koji pomera studenta dole u logičnom rasporedu stranica. Netačan odgovor je onaj koji studenta pomera na stranicu gore u logičnom rasporedu ili ostavlja studenta na istoj stranici. Upamtite da logičan raspored (kao što vidi profesor) i navigacioni raspored (kao što vidi student, možete proveriti linkom «Proveri navigaciju») ne moraju biti jednaki (ali mogu, u zavisnosti od lekcije). Ocene se računaju samo po logičnom rasporedu. Prva stranica u tabeli područja (ona sa navigacionim tasterima) ne ulazi u ocenjivanje.

Pomeranje stranica: Ako imate postojeću stranicu i želite da je pomerite gore ili dole u logičnom rasporedu (prozor koji gledate) kliknite na ikonicu sa strelicama stranice koju pomerate:

Ovo vam omogućuje da birate gde da postavite stranicu:

Ako pomerite stranicu, uverite se da «Pređi» pokazuje na ogovarajuću stranicu. Kada upisujete stranice u «Pređi» koristite prave nazive stranica, tada će navigacija ostati ista. Ako koristite u meniju «Pređi» opciju «Sledeća strana» prilikom pomeranja te stranice doći će do promene u navigaciji (nova sledeća strana).

3.2.8 Kviz

Ova opcija dodaje kviz predmetu. Može da sadrži bilo koji broj pitanja i mogu biti različitog oblika: tačno/netačno, više izbora, popuni prazninu. Kviz, takođe, može da ima povratnu vezu, kojom može objasniti studentu zašto je odgovor to što jeste. Da bi ste dodali kviz na predmet birajte «Kviz» iz menija «Dodajte aktivnosti». Dobićete sledeći ekran:

The screenshot shows the 'Create New Quiz' dialog box. At the top, it says 'Dodavanje novog Kviz u tema 1'. The 'Name' field contains 'Kviz'. The 'Introduction' section has a rich text editor toolbar and a text area with placeholder text: 'Osnovni kviz za proveru znanja.' Below the introduction, there's a 'Search path' field with 'body' selected. At the bottom, there are date and time selection fields for 'Opening of quiz' (set to July 29, 2005, 12:35) and 'Closing of quiz' (set to December 29, 2005, 12:35).

- **Ime** - naziv kviza (može biti šta god hoćete).
- **Uvod** – ovo je uvod u kviz. Ovaj prozor podržava razna formatiranja teksta (bold, italic,...).
- **Otvaranje kviza** – ovde podešavate datum i vreme početka kviza. Studenti ne mogu pristupiti kvizu pre ovog vremena.

- **Zatvaranje kviza** – ovde podešavate datum i vreme kraja kviza. Studenti ne mogu pristupiti kvizu posle ovog vremena.
- **Vreme trajanja** – ovim podešavate koliko vremena ima student za rešavanje kviza (od 1 do 110 minuta). Ako se postavi opcija «Ništa» studenti će imati neograničeno vremena.
- **Izmešati pitanja** – ovim menjate raspored pitanja na kvizu svaki put kada student rešava kviz, tako sprečavate prepisivanje studenata među sobom.
- **Izmešati odgovore** – ovo je veoma slična opcija, stim što menja raspored ponuđenih odgovora.
- **Dozvoljeni pokušaji** – ovim podešavate koliko puta student može da rešava kviz. Ovo može biti korisno kada je kviz kao pregledna vežba i studenti mogu da rešavaju koliko god puta hoće (za svako rešavanje dobijete izveštaj).
- **Svaki pokušaj nadograđuje prethodni** – ovim podešavate da li se kviz nadograđuje na stare kvizove. Ako je uključeno «Dozvoljeni pokušaji» i ova opcija na «Da» onda će rezultati prethodnih rešavanja kviza biti uključeni u narednom pokušaju (uključujući i povratne informacije ako su uključene). Ako je podešeno na «Ne» svaki put kada pokrenete kviz biće kao da rešavate prvi put.
- **Metod ocenjivanja** – ovim podešavate kako se vrši ocenjivanje ako je uključena opcija za polaganje više puta. Možete birati između najviše ocene iz svih polaganja, prosečne ocene, prve ocene ili poslednje ocene.
- **Prikaz povratnih informacija nakon odgovora** – ovim podešavate da li studentu posle odgovara dajete povratnu informaciju. Tu informaciju unosite kada kreirate pitanje. Da bi ste aktivirali ovu opciju odaberite «Da».
- **Prikaz tačnog odgovora u povratnim informacijama** – ovim omogućujete prikaz tačnog odgovora ako ste uključili «Prikaz povratnih informacija». Da bi ste aktivirali ovu opciju odaberite «Da».
- **Dozvoli pregled** – ovim omogućujete studentima da vide ceo kviz. Ako podesite na «Da» studenti mogu da pregledaju kviz nakon što se završi.
- **Maksimalna ocena** – ovo je bitno polje. Ovde podešavate najvišu ocenu na kvizu (od «Nema ocene» do 100). Ako ste podesili na «Nema ocene» studenti mogu da rešavaju kviz ali neće biti ocenjeni (dobijaće povratne informacije ako je ta opcija uključena).
- **Zahtevaj lozinku** – ovo je neobavezno polje. Ovde unosite lozinku koju studenti moraju da znaju da bi pristupili kvizu.
- **Zahtevaj adresu mreže** – ovo je neobavezno polje. Ovde unosite IP adrese računara sa kojih se može pristupiti kvizu. Sistem razume parcijalne IP adrese kao 192.168. i može da se upiše nekoliko adresa razdvojenih zarezom (10.0.0.1., 10.0.0.2., itd.)

Kada ste završili sa unosom (sve ovo možete kasnije da menjate) kliknite na «Nastavak». Dobićete sledeći ekran:

The screenshot shows the Moodle Quiz Editor. On the left, there's a sidebar with 'Informatika' and the URL 'moodle > INF > Krizovi > Uređenje kviza'. The main area has a green header 'Kviz' and a message 'Pitanja još nisu dodana'. Below this are two buttons: 'Sačuvaj kviz u cjelini' and 'Odustani'. On the right, there's a section titled 'Izaberite gornju kategoriju' with a note about managing categories for quizzes. A 'Kategorija:' dropdown is set to 'Izbor...', and a 'Izmjeni kategorije' button is visible.

Sa desne strane možete birati kategoriju (postoji jedna podešena zvana «Podrazumevani»). Ovako se organizuju vaša pitanja. Ako koristite ista pitanja nekoliko puta možete ih organizovati u kategorije. Pitanja su zatim dostupna da ih koristite u narednim kvizovima. Da bi ste dodali kategoriju kliknite na «Izmeni kategorije», dodajte kategoriju i kliknite na «Sačuvajte promene». Takođe imate opciju da dozvolite upotrebu kategorije ostalim profesorima (opcija «Objavi» u izmeni kategorije).

Da bi napravili pitanje izaberite kategoriju (na primer «Podrazumevani»). Ekran će vam zatim pokazati sva postojeća pitanja (ako postoje) i dozvoliti unos novih:

This screenshot shows the same Moodle Quiz Editor interface as the previous one, but the 'Kategorija:' dropdown is now set to 'Podrazumjevani'. The 'Postavi novo pitanje:' section is expanded, revealing options: 'Unesi pitanja iz datoteke', 'Prebac pitanje u fajl', and 'Postavi više pitanja'. At the bottom, it says 'Pitanja još nisu dodana'.

U ovom primeru ne postoji ni jedno napravljeni pitanje. Postoje opcije: Unesi pitanje iz datoteke, Prebac pitanje u fajl, Postavi više pitanja.

- **Unesi pitanje iz datoteke** – ovim unosite postojeće pitanje iz sistema datoteka koje moodle prepoznaje (nekoliko formata).
- **Prebac pitanje u fajl** – ovim prebacujete pitanje u određeni fajl format (GIF format).
- **Postavi više pitanja** – ova mogućnost kreira određeni broj slučajnih pitanja. Ova pitanja se slučajno izvlače iz baze postojećih pitanja. Podešavate kategoriju iz koje se izvlače pitanja, tako da moodle neće izvući pitanje koje nije vezano za taj predmet(lekciiju).

- Postavi novo pitanje:

Kada napravite pitanje ono bude smešteno u kategoriju koju ste odabrali. Posle toga je moguće ovo pitanje koristiti u bilo kom drugom kvizu. Da bi ste napravili pitanje selektujte vrstu pitanja iz padajućeg menija. Imate sledeće mogućnosti: Više izbora,

Tačno/netačno, Kratak odgovor, Brojčani, Predviđeno, Identičnost, Opis, Slučajno pitanje, Slučajna pitanja – kratki odgovori, Ubačeni odgovori.

Više izbora – Da bi ste dodali pitanje Više izbora izaberite opciju «Više izbora» iz padajućeg menija «Postavi novo pitanje». Ovo će vas odvesti na ekran unosa pitanja:

Informatika Uređenje pitanja Odjava

moodle » INF » Krizovi » Uređenje kviza » Uređenje pitanja

Uređivanje više izabralih pitanja ?

Kategorija: Podrazumjevani

Naziv pitanja: Lopta

Pitanje: Trebuchet 3 (12 pt) Prednji (Heading 1) B I U S $\times_2$ $\times^2$
O HTML uređniku ?

Kakve je boje lopta?

Putanja: body

Pokazivanje slike na monitoru: Java_primeri/BALL.gif

Jedan ili više odgovora: Samo jedan odgovor

Važeći izbor: Morate ispuniti bar dva izbora. Prazni odgovori neće se koristiti.

Izaberi 1: Zelena. Procenat: 50 %

Ovo funkcioniše kao standardno pitanje sa više izbora. Upišite naziv pitanja (nešto što će vam pomoći da identifikujete pitanje u listi pitanja), upišite pitanje. Prozor «Pitanje» podržava razna formatiranja teksta (bold, italic,...). Ne unosite odgovore u polje za pitanje. Program će ispisati odgovore u različite «Izaberi» prozore.

Možete izabrati neku sliku koja će biti prikazana, ako je imate učitanu u sekciji «Datoteke».

Zatim birate da li studenti mogu da izaberu više odgovora ili je dozvoljen samo jedan odgovor.

Dalje unosite svoje odgovore u polja «Izaberi» kao i povratne odgovore u polja «Povratna veza».

Nešto što se razlikuje u pitanjima sa više odgovora je težina. Pozitivni odgovori moraju dati 100%, ili će vas sistem pitati šta predstavlja tačan odgovor. Imate mogućnost da dodelite negativne procente određenom odgovoru, tako da pogrešan odgovor donosi negativne poene umesto ništa poena. Primer: ako imate uključeno više odgovora, odgovor A) je vredan 50%, odgovor B) -50%, odgovor C) 50%. Ako student selektuje odgovore A i C dobija sve poene, ako selektuje A i B nedobija ništa poena ili ako selektuje samo B imaće -50%. Ako student odgovori samo sa A imaće delimično tačan odgovor (50%).

Kada završite sa unosom pitanja, odgovora, povratnih veza i ocena, kliknite na «Sačuvajte promene». Bićete vraćeni nazad na ekran kviza sa upisanim novim kvizom.

Tačno/netačno – ogovori na pitanja mogu biti baš to – tačni ili netačni. Da bi ste dodali ovo pitanje izaberite «Tačno/netačno» iz padajućeg menija «Postavi novo pitanje». Dobićete sledeći ekran:

The screenshot shows the Moodle Quiz editor interface. At the top, there's a green header bar with the title "Informatika Uređenje pitanja" and a "Odjava" button. Below the header, the URL "moodle > INF > Kvizi > Uređenje kviza > Uređenje pitanja" is visible. The main area is titled "Uređenje tačnog/netačnog pitanja".
Form fields include:

- Kategorija: Podrazumjevani
- Naziv pitanja: Monitor
- Pitanje: (Rich text editor toolbar)
  - Font: Trebuchet
  - Size: 3 (12 pt)
  - Style: Prednji (Heading) 1
  - Formatting buttons: B, I, U, S, X, X², etc.
- Text area: Monitor predstavlja izlaznu jedinicu.
- Putanja: body
- Pokazivanje slike na monitoru: Ništa
- Odgovor: Tačno

Upišite naziv pitanja (nešto što će vam pomoći da identifikujete pitanje u listi pitanja), upišite pitanje. Prozor «Pitanje» podržava razna formatiranja teksta (bold, italic,...). Možete izabrati neku sliku koja će biti prikazana, ako je imate učitanu u sekciji «Datoteke», koja se odnosi na pitanje. Zatim birate odgovor (tačno ili netačno). Možete uneti povratnu vezu za svaki odgovor (tekst koji objašnjava zašto je odgovor koji je dao tačan ili netačan). Kada ste sve uneli šta ste želeli, kliknite na «Sačuvajte promene» i bićete vraćeni nazad na ekran kviza sa upisanim novim kvizom.

Kratak odgovor – Da bi ste napravili pitanje sa kratkim odgovorima odaberite «Kratak odgovor» iz padajućeg menija «Postavi novo pitanje». Dobićete sledeći ekran:

Informatika Uređenje pitanja [Odjava](#)

moodle » INF » Krizovi » Uređenje kviza » Uređenje pitanja

Uređenje kratkog odgovora pitanja [?](#)

Kategorija: Podrazumjevani [?](#)

Naziv pitanja: Glavni gradovi.

Pitanje: Trebuchet 3 (12 pt) Prednji (Heading) 1 [B](#) [I](#) [U](#) [S](#) [x₁](#) [x₂](#) [List](#) [X](#) [Smile](#) [Image](#) [Link](#) [Form](#) [Reset](#)

Navedite Glavni grad Srbije i crne gore!

O HTML uredniku [?](#)

Putanja: body

Pokazivanje slike na monitoru: Ništa [?](#)

Odgovor osjetljiv: Ne, odgovor nije važan [?](#)

Tačni odgovori: Morate ispuniti bar jedan mogući odgovor. Prazni odgovori neće se koristiti.

Odgovor 1: Beograd Procenat: 100 %

Upišite naziv pitanja (nešto što će vam pomoći da identifikujete pitanje u listi pitanja), upišite pitanje. Prozor «Pitanje» podržava razna formatiranja teksta (bold, italic,...). Možete izabrati neku sliku koja će biti prikazana, ako je imate učitanu u sekciji «Datoteke», koja se odnosi na pitanje. Pitanje može da ima do 10 kratkih odgovora. Ovo može biti veoma fleksibilno. Možete napraviti zadatak u vidu «popuni prazna mesta» (na primer Pera je _____ godina star), ili tražiti odgovor na neko pitanje (Navedi imena tri glavnih grada u Evropi). Ono što studenti treba da vode računa je da pogrešno napisana reč predstavlja grešku.

Pored svakog odgovora nalazi se polje «Procenat». Ukupan zbir tačnih pitanja nosi 100%. U slučaju pitanja koji se odnosi na glavne gradove, možete napraviti da svaki tačno imenovan grad nosi 33%. U slučaju zadatka popuni prazna mesta tačan odgovor će nositi 100%.

Možete takođe popuniti povratne odgovore za svaki odgovor. Na primer, kada studenti popunjavaju kratke odgovore u vidu kviza, pa im povratni odgovor kaže zašto je njihov odgovor tačan. Takođe, možete staviti povratne odgovore u slučaju pogrešnih odgovora, ako znate neke standardne pogrešne odgovore. Povratni odgovor može pokazati studentima tačan odgovor ako su pogrešno odgovorili, čak ako njihov pogrešan odgovor ne spada u standarde pogrešne odgovore.

Kada ste sve uneli šta ste želeli kliknite na «Sačuvajte promene». Bićete vraćeni nazad na ekran kviza sa upisanim novim kvizom.

Brojčani – Da bi ste napravili numerička pitanja, odaberite «Brojčani» iz padajućeg menija «Postavi novo pitanje». Dobićete sledeći ekran:

Informatika Uređenje pitanja

moodle > INF > Kvizovi > Uređenje kviza > Uređenje pitanja

Uređivanje numeričkih pitanja

Kategorija: Podrazumjevani

Naziv pitanja: Brzina

Pitanje:

Kojom brzinom se kreće automobil ako za 10 minuta pređe 10 kilometara

O HTML uredniku

Pokazivanje slike na monitoru: Ništa

Odgovor: 60

Prihvaćena greška: 2

Povratna veza:

Numerička pitanja su pitanja u kojima se očekuje odgovor u vidu broja. Ovakva vrsta pitanja veoma su fleksibilna i prihvataju razne vrste odgovora (10+-3 će prihvatiti sve vrednosti od 7 do 13). Upišite naziv pitanja (nešto što će vam pomoći da identifikujete pitanje u listi pitanja). U prozor «Pitanje» upišite pitanje koje želite da postavite («Koliko brzo Petar može da trči?»). Možete izabrati neku sliku koja će biti prikazana, ako je imate učitanu u sekciji «Datoteke», koja se odnosi na pitanje. Nakon toga upisujete tačan odgovor (u ovom primeru broj 10) i prihvaćenu grešku (2 u ovom primeru bi značilo tačan odgovor od 8 do 12). Zatim možete popuniti polje «Povratna veza», ako želite da koristite. Takođe postoji mogućnost da dodate polje «Merne jedinice» (kao što su metri, kilometri, itd.). Možete takođe dodati dodatne merne jedinice sa odgovarajućim multiplikatorom (gram, dekagram, kilogram, tona).

Bitna napomena: ako aktivirate polje za merne jedinice odgovor na pitanje će biti pogrešan ako student ne unese tačnu mernu jedinicu (na primer: 10 kmh nije isto što i 10km/h, jer su jedinice različite – prazna mesta ne igraju ulogu, 10kmh i 10 kmh je isto).

Kada ste sve uneli šta ste želeli kliknite na «Sačuvajte promene»; bićete враћeni nazad na ekran kviza sa upisanim novim pitanjem.

Predviđeno – da bi dodali predviđeno pitanje odaberite «Predviđeno» iz padajućeg menija «Postavi novo pitanje». Dobićete sledeći ekran:

Predviđeno pitanje je slično brojčanom pitanju, ali ovde možete koristiti promenjive i postoji više opcija za toleranciju odgovora.

- **Kategorija** – predstavlja kategoriju kojoj pripada pitanje.
- **Naziv pitanja** - nešto što će vam pomoći da identifikujete pitanje u listi pitanja.
- **Pitanje** - upišite pitanje. Prozor «Pitanje» podržava razna formatiranja teksta (bold, italic,...). Obično ćete uključiti u pitanje promenjive tako što ćete ih označiti sa vitičastim zagradama. Na primer: «Koliko je {x} pomnoženo {y}?».
- **Pokazivanje slike na monitoru** - Možete izabrati neku sliku koja će biti prikazana, ako je imate učitanu u sekciji «Datoteke», koja se odnosi na pitanje.
- **Formula tačnih odgovora** – ovde upisujete formulu za odgovor. Koristite iste promenjive kao u pitanju (na primer $\{x\} * \{y\}$). Ovo podržava +, -, *, /, kao i druge matematičke funkcije (sin, cos, itd.).
- **Tolerancija** – ovo omogućava unošenje tolerancije odgovora, kakav odgovor ćete uneti ovde zavisi od «Vrste tolerancije»
- **Vrsta tolerancije** – ovde birate kako se tolerancija izračunava. Postoje tri načina izračunavanja:
  - Relativno – ovim podešavate toleranciju relativno na konkretni odgovor zasnovano na broju tolerancije («Tolerancija»). Tolerancija se određuje množenjem «Tolerancija» sa odgovorom i dozvoljava da tačan odgovor bude +- toliko. Na primer: ako je stvaran odgovor 50 i «Tolerancija» je postavljena na .5, rezultat tolerancije će biti +-25 ($50 * .5 = 25$), tako da će svaki odgovor u rasponu od 25 do 75 biti tačan. Kada koristite relativnu toleranciju obično postavite «Tolerancija» između 0 i 1 (možete koristiti

brojeve veće od 1 ali prihvatljiv odgovor će biti veći od stvarnog odgovora – to jest ako je tolerancija 2 to će dopuštati $50+100=50$ do 150

- Nominalan – ovo je najprostiji oblik tolerancije. Postavlja broj «Tolerancija» kao toleranciju. Na primer: ako je tačan odgovor 50, a «Tolerancija» jednaka 7, onda je tačan odgovor u rasponu od $50+7=43$ do 57. Ova vrsta tolerancije može koristiti bilo koji broj «Tolerancija».
- Geometrijski – ovim postavljate toleranciju relativno na tačan odgovor zasnovano na broju «Tolerancija». Gornja granica prihvatljivog odgovora je ista kao i u relativnoj toleranciji. Ako je tačan odgovor 50, a broj tolerancije .5 gornja granica će biti $+25$ ($50*.5=25$), tako da će biti bilo koji broj od 50 do 75. Da bi izračunali donju granicu uzima se tačan odgovor koji se deli sa tolerancijom+1. U ovom primeru to će biti 50 podeljeno sa 1.5 (1 + broj tolerancije (.5)), tko da će donja granica biti 33.33. U ovom primeru tačan rezultat će biti bilo koji broj između 33.33 i 75. Ova vrsta tolerancije će koristiti broj tolerancije između 0 i 1.

- **Aritmetički simbol** – pokazuje na koliko brojeva će biti pokazan odgovor. Ako je odgovor 33.33, a aritmetički simbol podešen na 2 onda će odgovor biti 33. Ako je odgovor 1234 i aritmetički simbol podešen na 2 onda će odgovor biti 1200.
- **Merne jedinice** - imate mogućnost da dodate merne jedinice (kao što su metri, kilometri, itd.). Možete, takođe, dodati dodatne merne jedinice sa odgovarajućim multiplikatorom (gram, dekagram, kilogram, tona). Bitna napomena: ukoliko aktivirate polje za merne jedinice odgovor na pitanje će biti pogrešan ako student ne unese tačnu mernu jedinicu (na primer: 10 kmh nije isto što i 10km/h, jer su jedinice različite – prazna mesta ne igraju ulogu, 10kmh i 10 kmh je isto).

Kada ste uneli sve šta ste želeli kliknite na «Sačuvajte promene». To će vas odvesti do ekrana za podešavanje informacija o promenljivima. Na ovom primeru ekran izgleda ovako:

Informatika Uređenje pitanja

[Odjava](#)

moodle » INF » Krizovi » Uređenje kviza » Uređenje pitanja

Izabereti set podataka u osobinama [?](#)

Zamjenjski znak - bit će supstituiran od

(y)

Svaka promenljiva ima dve opcije: broj iz novog skupa brojeva koji će samo biti korišćen u ovom pitanju i broj iz novog skupa brojeva koji može biti korišćen za druga pitanja u kategoriji. Korišćenjem bilo koje od ovih funkcija unos podataka ćete vršiti na sledećem ekranu. Izaberite neku od ove dve opcije i kliknite na «Sačuvajte promene». To će vas odvesti na sledeći ekran:

Informatika Uređenje pitanja

[Odjava](#)

moodle » INF » Krizovi » Uređenje kviza » Uređenje pitanja

Izmijeni set podataka [?](#)

Akcija	Broj	x	y	$\{x\}*\{y\}$
Dodavanje	1	Generiraj novu vrijednost između 1.0 <input type="text" value="."/> 10.0 <input type="text" value="sa 1"/> <input type="button" value="decimalne, iz istog opisa dijeljenja"/>	Generiraj novu vrijednost između 1.0 <input type="text" value="."/> 10.0 <input type="text" value="sa 1"/> <input type="button" value="decimalne, iz istog opisa dijeljenja"/>	$\{x\}*\{y\}$
		☐ koristi predhodno uklonjeno	☐ iznudit obnavljanje	Odgovor: 56.94000000 Minimalno: 56.3706 Maksimalno: 57.5094

Sistem generiše početne vrednosti za promenljive. Ako vam više odgovara, možete samo ukucati vrednost za svaku promenljivu. Poslednja kolona će vam pokazati odgovor i raspon koji je generisan ovim brojevima. Mogućnosti ovog ekranu su sledeće:

- Generiši novu vrednost između – ovo dugme kreira nove brojeve za promenljive zasnovane na opcijama koje ste postavili.
- polja za brojeve – ovde su postavljene najniže i najviše granice za brojeve koje će sistem generisati (na gornjem ekranu vrednosti su 1.0 i 10.0)
- «sa #» meni – ovim podešavate koliko decimalnih mesta odnosno brojeva će biti generisano. Može biti podešeno između 0 i 9.
- «decimale..»/»znamenke..» padajući meni – ovim podešavate još jedno polje za generisanje brojeva promenljivih. Ako je podešeno na «decimale..» sistem će se postartti da bude onoliko decimalnih mesta koliko je podešeno u predhodnom «sa #» meniju(9.87 ako je podešeno na 2 mesta). Ako je ovaj meni podešen na «znamenke..» onda će sistem generisati brojeve sa toliko izabranih cifara. Ako je «sa #» podešen na 2 možete dobiti broj 10 ili 3.3 sve dok postoje dve bitne cifre.

Kada imate brojove promenljivih koje hoćete kliknite na «Dodavanje». Ovim dodajete brojove skupu brejeva i sistem kreira više mogućih vrednosti za promenljive:

Informatika Uređenje pitanja Odjava

moodle » INF » Kvizovi » Uređenje kviza » Uređenje pitanja

Izmjeni set podataka ?

Akcija	Broj	x	y	$(x)^*(y)$
Dodavanje	3	<input type="text" value="16"/> Generiraj novu vrijednost između 1.0 <input type="text" value="20"/> sa 0	<input type="text" value="11"/> Generiraj novu vrijednost između 1.0 <input type="text" value="20"/> sa 0	Odgovor: 176.0000000 Minimalno: 174.24 Maksimalno: 177.76
Pomjeri	2	10	9	Odgovor: 90.0000000 Minimalno: 89.1 Maksimalno: 90.9
	1	12	17	Odgovor: 204.0000000 Minimalno: 201.96 Maksimalno: 206.04

[Nazad na uređivanje kviza](#)

Ovo ponovite onoliko puta koliko hoćete varijanti podataka da imate. Pitanja će biti kreirana pomoću nasumice izabranih podataka iz baze koju ste kreirali. Kada završite sa unosom podataka kliknjite na «Nazad na uređivanje kviza». Vraćate se na stranicu kviza sa dodanim novim pitanjem.

Identičnost - da bi dodali pitanje identičnosti odaberite «Identičnost» iz padajućeg menija «Postavi novo pitanje». Dobićete sledeći ekran:

Informatika Uređenje pitanja Odjava

moodle » INF » Kvizovi » Uređenje kviza » Uređenje pitanja

Uređivanje identičnosti pitanja ?

Kategorija: Podrazumjevani

Naziv pitanja: Glavni gradovi

Pitanje: Trebuchet 1 (8 pt) Prednji (Heading) 1 B I U S x¹ x² | | | | | | | | | | | | |

Povežite glavne gradove sa odgovarajućim državama.

O HTML uredniku ?

Putanja: body

Pokazivanje slike na monitoru: Ništa

Važeći izbor: Morate ispuniti bar tri odgovora. Prazna pitanja neće se koristiti.

Pitanje 1: Beograd

Upišite naziv pitanja (nešto što će vam pomoći da identifikujete pitanje u listi pitanja). U prozor «Pitanje» upišite glavno pitanje, ovo je uvod koji će studenti videti. Ovo može biti: »Povežite sledeća pitanja sa tačnim odgovorima.« ili »Povežite glavne gradove sa odgovarajućim državama.« ili slično. Zatim treba da upišete bar tri pitanja koja će se slagati sa odgovorima koje ponudite. Pitanja mogu da budu jedna reč koja će se slagati sa odgovorom. Svaki pogoden par vredi isto (ako imate četiri para svaki vredi 25% od ukupne vrednosti pitanja). Celo pitanje može biti kasnije vrednovano na kvizu.

Kada ste uneli celo pitanje (nemojte zaboraviti da se program odnosi prema ovakvom pitanju kao prema jednom pitanju, bez obzira što se može sastojati iz čak 10 parova), kliknite na «Sačuvajte promene». Bićete враћeni nazad na ekran kviza sa upisanim novim pitanjem (u ovom primeru to je »Glavni gradovi«).

Opis - da bi dodali opis odaberite «Opis» iz padajućeg menija «Postavi novo pitanje». Opis ne predstavlja klasičan oblik pitanja. Ovo vam omogućava da ubacite u kviz tekst (u obliku priče ili članka) na osnovu kojeg ćete kasnije postaviti pitanje. Ekran podešavanja opisa izgleda ovako:

The screenshot shows the 'Uređenje pitanja' (Edit Question) interface. At the top, there's a navigation bar with 'moodle > INF > Krizovi > Uređenje kviza > Uređenje pitanja'. On the right, there's a 'Odjava' (Logout) button. The main area has a green header 'Informatika Uredenje pitanja'. Below it, there's a toolbar with various editing icons. A text editor window contains the following text:

Softver i softverski inženjerинг

Proteklo je pet decenija razvoja računarskih sistema. Tokom prve tri decenije, primarno je razvijan hardver sa ciljem da se snize troškovi obrade i čuvanja podataka. Osamdesetih godina i dalje se najviše pržje poklanjalo razvoju hardvera i povećanju njegove brzine i moći. Tek poslednje decene razvoja, izazov su postali softverski i mrežni inženjeri softvera.

Danas softver predstavlja ključ uspeha većine računarskih sistema i ujedno faktor diferencijacije organizacija koje ga poseđuju. Softver je postao bitna komponenta u poslovnom održavanju i osnova u naučnim istraživanjima i inženjerskom rešavanju problema. On takođe predstavlja značajnu komponentu u industrijskim, transportnim, zdravstvenim, telekomunikacionim, vojnim i brojnim drugim vestama sistemima.

Putanja: body > p.MsoBodyText > span > font

Below the text editor, there's a dropdown for 'Pokazivanje slike na monitoru' (Show image on monitor) set to 'Ništa' (None), and a 'Sačuvajte promjene' (Save changes) button.

Upišite naziv pitanja (nešto što će vam pomoći da identifikujete pitanje u listi pitanja). Zatim u prozor «Pitanje» ubacite svoj tekst (priča, članak, itd.). Možete izabrati neku sliku koja će biti prikazana, ako je imate učitanu u sekciji «Datoteke», koja se odnosi na pitanje. Kada ste sve ovo uradili kliknite na «Sačuvajte promene». Vaš opis trebao bi da se pojavi u listi pitanja.

Slučajno pitanje - da bi dodali slučajno pitanje odaberite «Slučajno pitanje» iz padajućeg menija «Postavi novo pitanje». Slučajno pitanje će nasumice izabrati pitanja koja već postoje u bilo kojoj kategoriji koju odredite. Ako imate deset pitanja u određenoj kategoriji sistem će nasumice izabrati jedno od tih pitanja. Ekran podešavanja slučajnih pitanja izgleda ovako:

The screenshot shows the 'Uređenje pitanja' (Edit Question) interface. At the top, there's a navigation bar with 'moodle > INF > Krizovi > Uređenje kviza > Uređenje pitanja'. On the right, there's a 'Odjava' (Logout) button. The main area has a green header 'Informatika Uredenje pitanja'. Below it, there's a toolbar with various editing icons. A text editor window contains the following text:

Slučajno pitanje

Kategorija: Podrazumevani

Naziv pitanja: Slučajno pitanje

Below the text editor, there's a 'Sačuvajte promjene' (Save changes) button.

Izaberite kategoriju iz koje želite da pitanja budu izvučena («Podrazumevani» u ovom primeru). Možete ako želite imenovati pitanje (korisno je dati ime pitanja po kategoriji pitanja uz dodavanje reči Slučajno). Obratite pažnju da možete mešati slučajna pitanja sa običnim pitanjima na kvizu. Kada završite sa unosom kliknite na «Sačuvajte promene» i trebalo bi da vidite ekran uređivanja kviza sa dodatim «Slučajnim pitanjem».

Slučajna pitanja-kratki odgovori – Ovo pitanje pravi pitanje povezivanja («Identičnost») tako što nasumice izvlači pitanja i odgovore iz grupe kratkih pitanja i odgovora koje ste već napravili. Morate imati bar dva pitanja «Kratak odgovor» u kategoriji da bi ova mogućnost funkcionsala. Da bi dodali slučajna pitanja-kratki odgovori odaberite «Slučajna pitanja-kratki odgovori» iz padajućeg menija «Postavi novo pitanje». Ecran podešavanja izgleda ovako:

The screenshot shows the Moodle Quiz editor interface. At the top, there's a green header bar with the title 'Uređenje slučajnog kratkog odgovora identičnog pitanja'. Below it, the main form has the following fields:

- Kategorija:** Podrazumjevani
- Naziv pitanja:** Slučajna pitanja - Kratki odgovori
- Uvod:** A rich text editor toolbar with various styling options like font, size, bold, italic, etc.
- O HTML uredniku:** A note: "Za svako od navedenih pitanja, izaberite odgovarajući odgovor iz menija."
- Putanja:** body
- Broj pitanja za izbor:** 2
- Sačuvajte promjene** button at the bottom right.

Kategorija predstavlja kategoriju u kojoj ste bili kad se izabrali «Slučajna pitanja-kratki odgovori». Upišite naziv pitanja, mada bi bila preporuka da ostavite to što je upisano samo da dodate na kraju redni broj. Možete takođe ostaviti tekst koji je upisan u polje «Uvod». Zatim izaberite koliko pitanja želite da imate (minimum 2). Kada završite sa unosom kliknite na «Sačuvajte promene» i trebalo bi da vidite ekran uređivanja kviza sa dodatim «Slučajna pitanja – kratki odgovori».

Ubačeni odgovori – ova pitanja ubacuju odgovore u pitanja. Ovo vam omogućava da ubacite pitanja kao što je ovo:

The screenshot shows a question example for 'Ubačeni odgovori'. The text in the question area reads:

Ovo pitanje je sastavljeno od teksta sa odgovorom ubačenim baš ovde i odma posle ovog postoji polje za kratak odgovor i na kraju morate uneti odeđeni broj .

Ovo su odlična pitanja, ali zahtevaju određena formatiranja. Ekran Ubačenih odgovora izgleda ovako:

The screenshot shows the Moodle editor interface for editing student responses. The title bar says 'Informatika Uređenje pitanja'. The main area is titled 'Uređivanje ubačenih, upisanih odgovora (Zatvoreno)'. The 'Kategorija' dropdown is set to 'Podrazumjevani'. The 'Naziv pitanja' field contains 'Ubacivanje'. The 'Pitanje' section has a rich text editor toolbar with various formatting options like bold, italic, underline, etc. The text area contains a complex multi-choice question with multiple parts and conditions. The 'Putanja' dropdown is set to 'body'. Below the editor, there's a 'Pokazivanje slike na monitoru:' dropdown set to 'Ništa' and a 'Sačuvajte promjene' button.

Upišite naziv pitanja (nešto što će vam pomoći da identifikujete pitanje u listi pitanja). Možete izabrati neku sliku koja će biti prikazana, ako je imate učitanu u sekciji «Datoteke», koja se odnosi na pitanje. U prozor «Pitanje» unosite vaše pitanje, ali mora da sadrži formatiranje. Treba se navići na sintaksu formatiranja. Ovaj tekst je ispravno formatiran tekst:

Ovo pitanje je sastavljeno od teksta sa odgovorom ubačenim baš ovde {1:MULTICHOICE:Poštešan odgovor#Povratni odgovor za ovaj pogrešan odgovor~Drugi pogrešan odgovor#Povratni odgovor za drugi pogrešan odgovor~=Tačan odgovor#Povratni odgovor za tačan odgovor~%50%Odgovor koji daje pola poena#Povratni odgovor za odgovor sa pola poena} i odmah posle ovog postoji polje za kratak odgovor {1:SHORTANSWER:Poštešan odgovor# Povratni odgovor za ovaj pogrešan odgovor~=Tačan odgovor#Povratni odgovor za tačan odgovor~%50%Odgovor koji daje pola poena#Povratni odgovor za odgovor sa pola poena} i na kraju morate uneti odeđeni broj {2:NUMERICAL:=23.8:0.1# Povratni odgovor za tačan odgovor 23.8~%50%N/A#Povratni odgovor za odgovor sa pola poena u blizini tačnog odgovora}.

Ovo pravi pitanje kao što je na pošlom primeru.

Ovo su pravila formatiranja:

- Normalan tekst je jednostavno upisan (kao «Ovo pitanje je sastavljeno od teksta sa odgovorom ubačenim baš ovde» od gore)
- Da bi otvorili polje u ubačenom pitanju koristite otvorenu vitičastu zagradu { i završite sa zatvorenom vitičastom zagradom }.
- Za ubacivanje padajućeg menija upišite broj poena (1, 2, 3, itd.) koje nosi to polje (padajući meni). Celo pitanje nosi zbir poena svih delova (poene menia i kratkih odgovora). Iza broja ide dvotačka a zatim reč MULTICHOICE iz koje ide ponovo dvotačka (1:MULTICHOICE:). Zatim kucate moguće odgovore razdvajajući ih sa znakom ~. Tačan odgovor mora da počinje sa znakom jednakosti =. Odgovor koji nosi određen procenat

poena počinje sa procentom pa brojem procenata pa ponovo procentom (%50%). Kompletan primer izgleda ovako:

{2:MULTICHOICE:Ljubljana~Zagreb~Sarajevo~=Beograd~%50%Podgorica}

Ovo bi napravilo Padajući meni sa pet mogućnosti. Ovaj meni bi vredeo 2 poena. Pogrešni odgovori bi bili: Ljubljana, Zagreb, Sarajevo. Tačan odgovor: Beograd. Polutačan odgovor (nosi 50% poena): Podgorica.

- Za ubacivanje kratkog odgovora (popuni prazno polje) upišite broj poena (1, 2, 3, itd.) koje nosi to polje. Iza broja ide dvotačka a zatim reč SHORTANSWER iza koje ide ponovo dvotačka (1: SHORTANSWER:). Zatim stavite znak jednakosti (=) iza kojeg sledi tačan odgovor i na kraju zatvorena vitičasta zagrad }. Primer bi izgledao ovako: {2:SHORTANSWER:=Novi Sad}. Ovim bi napravili Polje za unos odgovora vredno 2 poena gde je «Novi Sad» tačan odgovor. Možete dodati još tačnih odgovora razdvajajući ih znakom <~, kao na primeru (nemojte zaboraviti znak jednakosti (=):

{2:SHORTANSWER:=Novi Sad~=Zrenjanin}.

Kada ste sve uradili kako želite kliknite na «Sačuvajte promene». Vaše novo napravljeno pitanje biće na listi.

Predpostavimo da su ovo sva pitanja koje želimo da stavimo u kviz. Da bi napravili kviz moramo da označimo kvadratić pored svakog pitanja koje želimo da ubacimo u kviz (ne zaboravite da postoje pitanja koje možda ne želimo da uključimo u kviz jer su iz neke druge oblasti) i zatim kliknite na taster «Dodaj selektovano za kviz»:

The screenshot shows the Moodle Quiz editor. On the left, there is a table titled 'Kviz' (Quiz) with columns: Poredak (Order), Naziv pitanja (Question name), Vrsta (Type), Procenat (Percentage), and Uredite (Edit). The table contains five questions: ROM (checkbox, 1%, edit), Monitor (checkbox, 1%, edit), Lopta (checkbox, 1%, edit), Glavni gradovi (checkbox, 2%, edit), and Množenje (checkbox, 2%, edit). Below the table are buttons: 'Sačuvaj stepen:' (Save changes) and '6' (number of questions). At the bottom are buttons: 'Sačuvaj kviz u cijelini' (Save quiz as one file) and 'Odustani' (Cancel). On the right, there is a sidebar titled 'Početna kategorija za pitanja' (Initial category for questions) with a dropdown menu 'Postavi novo pitanje: Izbor...' (Select...). Below it are buttons: 'Unesi pitanja iz datoteke' (Import questions from file), 'Prebac pitanje u fajl' (Move question to file), and 'Postavi više pitanja' (Post many questions). A second table titled 'Selektuj' (Select) is shown, listing the same five questions with checkboxes next to them. The 'Vrsta' column includes icons for MULTICHOICE, SHORTANSWER, and other types.

Na primeru je ubačeno pet pitanja u kviz. Pitanja mogu biti preuređena samo za ovaj kviz, biranjem opcije sa leve strane ekrana, a originali da ostanu kakvi jesu. Takođe može da se promeni redosled pitanja tako što ćete kliknuti na strelicu gore dole na levoj strani ekrana.

Slučajno pitanje će izabrati neko od pitanja iz te kategorije koja nisu ubačena u kviz.

Pitanja u kvizu mogu biti vrednovana. Ispod «Procenat» nalazi se padajući meni za svako pitanje. Pomoću kojeg možete odrediti vrednost za svako pitanje (od 0 do 10). Ako većina pitanja ima vrednost «1» onda pitanje sa vrednošću «5» će biti pet puta vrednije od ostalih pitanja. Ovo je bitno zato što ćete na taj način moći da pitanja identičnosti vrednujete više od ostalih pitanja. Ako većina pitanja ima vrednost «1», a imate dva pitanja identičnosti od kojih se svako sastoji od pet delova možete im dodeliti vrednost «5» i na taj način pokazati da se svako od njih sastoji od više delova. Celokupan rezultat kviza može imati vrednost koju želite (ne mora da bude okruglo 10 ili 100), jer će biti pravilno raspoređen do maksimuma koji je određen na prvoj stranici uređivanja kviza.

Kada ste završili kreiranje kviza i njegovo vrednovanje kliknite na «Sačuvaj kviz u celini» i kviz će biti dodat na vaš predmet.

3.2.9 SCORM

Scorm aktivnost vam omogućava da ubacite scorm lekciju u moddle. Scorm je uobičajeni sistem za sastavljanje online iskustava stečenih prilikom učenja. Postoji mnogo paketa koji mogu da prebace aktivnosti u Scorm format. Ako imate Scorm materijal koji bi želeli da ubacite na vaš predmet selektujte «Scorm» iz padajućeg menija «Dodavanje aktivnosti». Ovo će vas odvesti na sledeći ekran:

Možete da mu zadate bilo koje ime, kao i «Pregled» koji podržava formatiranje teksta (bold, italic, itd.). Da bi ste učitali vašu Scorm lekciju kliknite na «Izaberite i ažurirajte scorm programski paket». Ovo će vas odvesti na sekciju «Datoteke» na vašem predmetu.

Ako je vaša Scorm aktivnost već učitana nadite je i kliknite na «Izbor». Ako treba da učitate datoteke na vaš predmet kliknite na «Dodajte datoteku». Ovo će vas odvesti do ekrana na kojem ćete moći da pretežujete vaše datoteke.

Kada datoteka bude učitana kliknite na «Izbor» da bi odabrali Scorm aktivnost. Pošto ste sve popunili kliknite na «Nastavak». Ovim ćete ubaciti scorm aktivnost na predmet.

3.2.10 IZVEŠTAJ

Ovim dodajete već napravljen izveštaj na predmet. Uglavnom se koristi na online učenju na daljinu. Ako ste znatiželjni slobodno ubacite jedan, uvek možete da ga izbrišete ako vam ne koristi. Buduće verzije programa moddle bi tebalo da omogućuju korisnicima da kreiraju izveštaj.

3.2.11 VIKI

Ovim se ubacuje Viki na vaš predmet. Viki je sličan web prijavi ili dnevniku, osim što omogućava da svako može da dodaje svoje komentare, uređuje, itd.. Viki pošta nije odobrena od strane administratora sistema, tako da njen sadržaj može brzo da se puni (profesor može uvek da preuredi viki stranicu). Da bi ste dodali viki stanicu selektujte opciju «Viki» iz padajućeg menija «Dodavanje aktivnosti». Ovo će vas odvesti na sledeću stranicu:

The screenshot shows the 'Dodavanje novog Viki u tema 1' (Adding new Viki to topic 1) configuration page. The page has a green header bar with the title and a navigation menu. Below the header is a toolbar with various editing icons. The main area contains the following fields:

- Ime:** Pc Viki
- Pregled:** Trebuchet, 3 (12 pt), Prednji (Heading) 1, with a rich text editor toolbar below.
- Putanja:** body
- Vrsta:** Grupe
- Stampaj viki ime na svaku stranicu:** Da
- HTML obrazac:** HTML jedino
- Omogući dvojne datoteke:** Ne
- Viki je automatski povezivan općijama:** Onemogući CamelCase povezivanje
- Administratorske studentske opcije:**
  - Omogući 'postavljanje straničnih zastava'
  - Omogući 'traku stranica'
  - Omogući 'premještanje stranica'
  - Omogući 'povrat masovnih promjena'

- **Ime** – unosite naziv Viki.
- **Pregled** – kratak opis Viki. Ovaj prozor podržava formatiranje teksta (bold, italic, itd.).
- **Vrsta** – ovde se podešava vrsta viki. Postoje tri vrste i svaki tip postavlja pristupna pravila, koja zavise i od toga da li se grupe na predmetu koriste ili ne. Opcija «Grupe» u viki «Vrsta» nije povezana sa podešavanjima grupa na predmetu (samo su nazvane istim imenom).
Na primer ako postavite Viki vrstu na «Grupe» i pritom nemate definisanih grupa na predmetu ili na viki onda će viki biti vidljiv od strane profesora i studenata.
- **Štampaj viki ime na svaku stranicu** – ovim podešavate da li se ime prikazuje ili ne.
- **HTML obrazac** – ovim birate kako je viki autorizovan. Postoje tri opcije:
  - Bez HTML – ovom opcijom ignorišete sve HTML komande i autori ne mogu da koriste opcije za formatiranje teksta (koji je zasnovan na HTML). Sva formatiranja teksta se rade pomoću «Wiki Words» (stil formatiranja specijalan za viki)
  - Sigurni HTML – ovom opcijom omogućavate korišćenje ručno unetog HTML koda, ali ne omogućuje korišćenje opcija formatiranja.
  - HTML jedino – ovom opcijom omogućavate potpuno korišćenje standardnog HTML i opcija za formatiranje, ali viki reči se ne mogu koristiti. Ako do sad niste koristili viki verovatno ćete koristiti ovu opciju.
- **Omogući dvojne datoteke** – ovim podešavate da li će biti dozvoljeno dodavanje binarnih datoteka (slika, zip, itd.). Obratite pažnju da se ovo odnosi samo na prikačene datoteke (attachments), čak ako je ova opcija podešena na «ne» studenti mogu da ubace sliku preko HTML koda.
- **Viki je automatski povezivan opcijama** – prema osnovnoj postavci viki može automatski povezati određene reči korišćene u viki. Možete isključiti ovu opciju tako što ćete označiti opciju «Onemogućiti CamelCase povezivanje». Ako ste u nedoumici ostavite kao što je bilo.
- **Administratorske studentske opcije** – ovim podešavate šta studenti mogu da urade u bilo kojoj viki koju administriraju (ako dozvolite studentima da imaju svoje viki). Postoje tri opcije:
  - Omogući postavljanje straničnih zastava – stranične zastave definišu šta je viki stranica (tekst, podatak, samo za čitanje, itd.). Ako je ovo označeno studenti mogu da postavljaju stranične zastave.
  - Omogući traku stranica – traka stranice čisti viki otklanjajući stare verzije stranica i čuvajući samo najnovije.
  - Omogući premeštanje stranica – ovo omogućava studentu-administratoru da premešta zasebne stranice iz viki. Ova opcija bi trebalo obazrivo da se koristi.
  - Omogući povrat masovnih promena – ovo omogućava otklanjanje promena koje je izvršio autor.
- **Ime stranice (neobavezан)** – ovde možete upisati ime prve stranice. Ako je ostavite prazno na prvoj stranici viki će biti napisano vikino ime (na vrhu stranice).
- **Izaberi prvobitnu stranicu** – ova opcija omogućava učitavanje tekstualne datoteke koja će postati sadržaj prve stranice viki. Ako postoji više tekstualnih stranica u direktorijumu u okviru vaše sekcije «Datoteke» na predmetu, sve tekstualne datoteke će postati sadržaj za viki ali datoteka koja se ovde obeleži će biti na prvoj strani.

Kada podesite sve ove opcije kliknite na «Sačuvajte promene». Bićete prebačeni na ekran gde možete uređivati sadržaj kreiranog viki:

The screenshot shows the Moodle Viki editor interface. At the top, there's a green header bar with the title 'Pc Viki'. Below it, a toolbar includes options like 'Pretraži Viki:', 'Ažuriraj: Viki', and a search dropdown. The main area is titled 'Uredite ovu stranicu 'Pc Viki''. It contains a WYSIWYG editor with a toolbar for font, size, bold, italic, underline, etc. A large text area is available for editing. At the bottom of the editor, there are buttons for 'Putanja: body', 'Sačuvati', 'Prikaz', and 'Zatvori'.

- **Pretraži viki** – ako imate postojeće stranice u viki možete vršiti pretragu termina pomoću ove opcije.
- **Izaberi viki linkove** – ako imate postojeće stranice u viki ovaj padajući meni će vas prebaciti na stranice koje odgovaraju kategorijama u meniju (kao «Novije stranice» ili «Najčešće posećene stranice»)
- **Administracija** – ovaj padajući meni vam omogućava da obavite administrativne funkcije kao što su «Postavi zastave stranice», «Izmeštanje stranica», itd..

Viki stranica takođe ima četiri tabulatora:

- **Vidi** - ovo je osnovni tabulator. Omogućava vam da vidite viki stranicu. Možete da upisujete viki stranicu ako je nova.
- **Uredite podatke** – ovaj tabulator vam omogućava da uredite već postojeći sadržaj na viki stranici.
- **Linkovi** – ovo vam pokazuje koje stranice su povezane sa ovom stranicom.
- **Istorijski** – ovo vam pokazuje istoriju viki stranice (datum kreiranja, datum modifikovanja, itd.)

Imate opciju da vidite kako izgleda stranica («Prikaz»). Možete da poništite sve promene koje ste napravili («Zatvori»). Kada ste zadovoljni sa izgledom stranice kliknite na «Sačuvati».

3.2.12 RADIONICA

Ovim kreirate radionicu za predmet. Koristi se za lakši pregled dešavanja na predmetu. U sebi sadrži širok asortiman opcija. Da bi dodali radionicu selektuje

«Radionica» iz padajućeg menija «Dodavanje aktivnosti». Ovo će vas odvesti do sledećeg ekrana:

The screenshot shows the 'Novi radionica' (New Activity) form in Moodle. The title bar says 'Dodavanje novog Radionica u tema 1'. The form fields include:

- Naslov:** Korišćenje računara
- Opis:** Trebuchet, 3 (12 pt), Prednji (Heading 1)
- Pišite pažljivo** and **O HTML uredniku** buttons
- Napišite rad na temu "Korišćenje računara"** text area
- Putanja:** body
- Maksimalna ocjena:** 100
- Strategija procenjivanja:** Prikljuceno

- **Naslov** – predstavlja ime radionice.
- **Opis** – ovde opisuјete radionicu.
- **Maksimalna ocjena** – podešavate maksimalnu ocenu u opsegu od 1 do 100.
- **Strategija procenjivanja** – ima nekoliko opcija – Prikljuceno, Nema ocena, Greška filtriranja, Kriterijum, Crveno označen.
  - **Prikljuceno** – Ovo je osnovna postavka. Prikljuceno ocenjivanje deli svaki projekat na sekcije (određujete broj sekcija od 1 do 20) koje mogu biti pojedinačno ocenjivane i komentarisane od strane profesora. Ocene svakog dela određuju konačnu ocenu (u zavisnosti od maksimalne ocene koju ste postavili). Ova vrsta pregleda koristi Da/Ne pitanja, skale ocena (npr. «Nedovoljan» do «Odličan») i čisto numeričko ocenjivanje (od 1 do 100).
  - **Nema ocena** – ova opcija omogućava pregledanje i komentarisanje rada od strane studenata, ali oni ne ocenjuju rad. Profesor može dati ocenu na osnovu komentara studenata. U slučaju kada profesor ne oceni rad koji je prokomentarisani od strane studenata, znači da taj rad nije za ocenjivanje (koristi se samo da kolege prokomentarišu rad).
  - **Greška filtriranja** – ova vrsta ocenjivanja postavlja mnogobrojna Da/Ne očekivanja za zadatak. Ako postoji element (odgovor «Da») bodovi su dobijeni. Ako ne postoji (odgovor «Ne»), bodovi nisu dati za taj deo zadatka. Svaki zasebni deo zadatka može biti vrednovan.
  - **Kriterijum** – Za ovu vrstu ocenjivanja postavite kriterijume koje će studenti birati. Studenti zatim biraju jedan kriterijum koji najbolje odgovara projektu. Svakom kriterijumu je dodeljena određena ocena, tako da birajući određeni kriterijum, student daje ocenu koja odgovara tom kriterijumu.

- **Crveno označen** – ova postavka pregleda je slična «Kriterijumu», osim što profesor zadaje različite sekcije svakom projektu. Potom u okviru svake sekcije student selektuje jedan komentar koji najbliže odgovara projektu. Ocene date za svaku sekciju se ujedinjuju i zajedno daju konačnu ocenu.
- **Broj komentara, Elementi ocjenjivanja, Pojas ocena, Kriterij izvještaja ili kategorija u rubrici** - određuje koliko elemenata jednog zadatka će biti evaluirano. Ovo predstavlja broj elemenata koje želite da evaluirate. Možete da postavite ovu opciju na 3 i da onda na primer ocenjujete stil, sadržaj i gramatiku. Ako je ova opcija postavljena na 0 onda studenti mogu da daju svoje komentare vezane za zadatak u odeljku za opšte komentare.
- **Dopuštanje ponovnih podnesaka** – ova opcija omogućava studentima da ponovo predaju svoje zadatke u bilo koje vreme. Ovo može biti korisno da podstakne studente da napišu nekoliko skica jednog istog rada koristeći sugestije. Sistem će pamtitи najvišu ocenu od svih predatih zadataka studenta.
- **Broj ocjenjivanja primerima nastavnika** – ova opcija obavezuje studente da moraju da pročitaju jedan ili više već urađenih projekata postavljenih od strane profesora. Studenti moraju da daju svoje komentare i ocene projekata, a njihove komentare će ocenjivati profesor. Student ne može da preda svoj rad dok ne prođe kroz sve primere koje je profesor zadao.
- **Broj ocjenjivanja studentskih predloga** – ova opcija određuje koliko drugih projekata student može da komentariše i evaluira. Ako ima više projekata od broja dozvoljenih, student će dobiti slučajno izabrane projekte.
- **Isto ocenjivanje** – ako je ovo polje podešeno na «Da» studentu je omogućeno da evaluira i komentariše svoj rad. Ovo ocenjivanje se dodaje «Broj ocjenjivanja studentskih predloga» (na primer: ako je «Broj ocjenjivanja studentskih predloga» podešen na 5, student i dalje mora da evaluira 5 radova drugih studenata). Ako je «Broj ocjenjivanja studentskih predloga» podešeno na «0» i ovo polje podešeno na «Da», onda ovo služi samo za samoevaluaciju.
- **Ocenjivanje mora biti utvrđeno** – ako je ovo polje podešeno na «Da» onda drugi studenti mogu pregledavati evaluacije studentovog projekta. Ako se drugi studenti ne slažu sa evaluacijom onda se proces evaluacije nastavlja dok se svi studenti ne slože (postignu dogovor) ili dok ne prođe vreme predviđeno za ovaj zadatak.
- **Sakrij procente pre prihvatanja** – ova opcija omogućava profesoru da sakrije numeričke ocene od drugih studenata dok pokušavaju da postignu dogovor. Ako je ovo polje podešeno na «Da» onda su svi numerički delovi evaluacije sakriveni – studenti mogu da vide samo međusobne komentare. Ocene će se pojaviti kada pregledač postignu dogovor o evaluaciji.
- **Maksimalna veličina** – ovim ograničavate maksimalnu veličinu projekta. Generalno je bolje postaviti što veće osim ako nemate problema sa prostorom.
- **Krajnji rok** – ovim određujete kada se radionica zatvara. Posle ovog datuma pojavljuju se ocene (ako su sakrivene) i prestaje evaluacija (davanje komentara i ocena).

Tipovi evaluacije radnih grupa

Pripremanje radne grupe za evaluaciju zahteva podešavanje svake sekcije (elemente). Ovi elementi mnogo zavise od tipa evaluacije koje ste izabrali.

Kada ste završili sa unosom glavne stranice Radionice, kliknite na «Sačuvajte promene», otvoće vam se prozor za popunjavanja elemenata evluacije zasnovano na «Strategija procenjivanja»

Strategija ocenjivanja za «Prikupljeno»

Ovo je osnovna strategija ocenjivanja. Dozvoljava različite stlove evaluacije, kao što su Da/Ne pitanja, pitanja gradacije i numerička evaluacija:

Informatika Odjava

moodle » INF » Radionice » Korišćenje računara » Ocjene

Izmjena elemenata oscjenjivanja ?

Element 1:	Dali je rad duži od dve stranice?
Vrsta Ijestvice:	2 boda Da/Ne skala
Vrednost elementa:	1
Element 2:	Rangirajte rad na osnovu toga koliko dobro je napisan.
Vrsta Ijestvice:	5 boda Odlično/Nedovoljno skala
Vrednost elementa:	1
Element 3:	Na skali od 100, odredite kako je autor uradio istraživanje.
Vrsta Ijestvice:	Broj bodova izvan 100

Na ovom primeru evaluacije je izabrano 5 elemenata (dva se ne vide na ekranu). Obično se upotrebljava između 5 i 10 elemenata, ali možete imati između 1 i 20.

U prazan prostor pored «Element 1» upisujete vaš standard evaluacije. Ovo zavisi od tipa elemenata koje koristite. Za element 1 koristićemo «2 boda Da/Ne skale». Obratite pažnju da «2 boda» ne predstavljaju koliko bodova nosi pitanje (ovo podešavate sa «Vrednost elementa»). «2 boda» se odnose na to da imate dva moguća odgovora (Da i Ne). Sa obzirom da u ovom primeru koristimo Da/Ne odgovor, treba nam element koji će biti odgovoren sa Da/Ne pa ćemo postaviti sledeći element: «Da li je rad duži od 2 stranice? »

«Vrsta skale» pomoću ove opcije određujete kako ćete element evaluirati. Postoje sledeće opcije:

- 2 boda Da/Ne skale
- 2 boda Prisutan/Odsutan skala
- 2 boda Tačno/Netačno skala
- 3 boda Dobro/Loše skala
- 4 boda Odlično/Nedovoljno skala

- 5 boda Odlično/Nedovoljno skala
- 7 boda Odlično/Nedovoljno skala
- Broj bodova do 10
- Broj bodova do 20
- Broj bodova do 100

U svakoj opciji bodovi predstavljaju broj mogućih određivanja. «Broj bodova do 100» ne predstavlja bodove za čitav projekat već samo za element kojem je dodeljen.

«Vrednost elementa» – ovom opcijom podešavate kolika je vrednost elementa. Na ovom primeru svi elementi (pet elemenata) imaju vrednost 1. To znači da svaki element isto vredi, odnosno vredi 20% (5 elemenata po 20% = 100%). Ako mislite da neki element treba da više ili manje vredi od drugih elemenata možete to podesiti.

Za «Element 2» izabraćemo «5 boda Odlično/Nedovoljno skala». Ovo kreira skalu koja ima pet opcija, od Odlično do Nedovoljno. Ocenjivanje elementa zasniva se na izboru. U ovom primeru svaki element vredi 20%. Ako neko vrednuje zadatak sa trećom opcijom sa skale, taj zadatak će dobiti 3/5 (rangira se sa 3 od mogućih 5) od 20, odnosno 12 poena za ovaj element. Opis elementa mora da se popuni na način koji će odgovarati skali Odličan do Nedovoljan. U ovom primeru koristiće se «Rangirajte rad na osnovu toga koliko dobro je napisan.»

Za «Element 3» izabraćemo «Broj bodova do 100» skalu. Ovo omogućava pregledaču da bira rezultat između 0 do 100 za ovaj element. Ocena za ovaj element se zasniva na datim rezultatima. Ako se dobije rezultat 75 na skali, dobiće se 75/100 kredita, ili 15 poena (75% od 20 ukupno poena). Mora se opisati element tako da se može evaluirati sa skalom od 100 poena. U ovom primeru koristiće se «Na skali od 100, odredite kako je autor uradio istraživanje.»

Ostali elementi su popunjeni na sličan način. Kliknite na «Sačuvajte promene» da snimite sve. Zatim će vam se otvoriti prozor «Upravljanje radionicom» (pogledaj odeljak 3.2.12.6).

Kako izgleda evaluacija Prikupljeno.

U ovoj fazi bilo bi korisno da vidite šta će studenti videti prilikom evaluacije. Da bi to videli kliknite na «Obrazac forme ocenjivanja»:

Informatika Odjava

moodle » INF » Radionice » Korišćenje računara » Ocjene

Obrazac forme ocjenjivanja ?

Ocenjiti	
Element 1:	Dali je rad duži od dve stranice? Vrijednost: 1.00
Procenat:	Da ☐ ☒ ☐ Ne
Povratne informacije: Vaša povratna sprega ide ovamo	
Element 2:	Rangirajte rad na osnovu toga koliko dobro je napisan. Vrijednost: 1.00
Procenat:	Odlično ☐ ☐ ☐ ☐ ☒ ☐ Nedovoljno
Povratne informacije: Vaša povratna sprega ide ovamo	
Element 3:	Na skali od 100, odredite kako je autor uradio istraživanje. Vrijednost: 1.00
Procenat:	0 <input type="button" value="▼"/>
Povratne informacije: Vaša povratna sprega ide ovamo	

Strategija ocenjivanja «Nema ocena»

Ova strategija ocenjivanja koristi se samo za komentare studenata. Možete imati do 20 elemenata ali svaki element ima samo odeljak za komentare. Ekran popunjavanja elemenata izgleda ovako:

Informatika Odjava

moodle » INF » Radionice » Korišćenje računara » Ocjene

Izmjena elemenata oscjenjivanja ?

Element 1:	Raspravite prednosti i slabosti uvodnog teksta
Element 2:	
Element 3:	
Element 4:	
Element 5:	

Popunite svako polje elementa sa opisom koji će pomoći pregledaču u davanju komentara (kao na primer: «Raspravite prednosti i slabosti uvodnog teksta»). Kada popunite sve ove elemente kliknite na «Sačuvajte promene». Otvoriće vam se prozor «Upravljanje radionicom» (pogledaj odeljak 3.2.12.6).

Strategija ocenjivanja «Greška filtriranja»

Ova strategija ocenjivanja zasnovana je isključivo na Da/Ne odgovorima za evaluaciju. Ekran popunjavanja elemenata izgleda ovako:

Broj za negativna odgovaranja	Predložena ocjena
0	100
1	95
2	85
3	70

Za razliku od drugih ovde se nalazi tabela za ocenjivanje koja je smeštena na dnu stranice:

Procenat liste	
Broj za negativna odgovaranja	Predložena ocjena
0	100
1	95
2	85
3	70

Tabela za ocenjivanje omogućuje profesoru da postavi predložene ocene koje su zasnovne na datim «Ne» odgovorima od strane pregledača. Ne mora da budu linearne (na ovom primeru 5 poena se gubi na prvom datom «Ne» odgovoru, 10 na drugom i 15 na trećem). Ovo su samo ponuđene ocene – pregledač može da modifikuje ocene +20 poena (možda ćeleti da naglasite studentima da bi trebalo da imaju jako dobre razloge za menjanje vaših ponuđenih ocena).

Popunite svaki element sa Da/Ne pitanjem i dodelite mu određenu vrednost. Kada određujete vrednost pitanja odnosiće se na razliku vrednosti između da i ne odgovora. Na primer: ako postoje tri pitanja i jedno pitanje se vrednuje sa 2 boda a ostala dva sa po jednim bodom. Tako da će prvo pitanje imati dva puta veću vrednost od druga dva. To znači da ako pregledač za prvo pitanje odabere «Ne» to će imati vrednost na skali kao dva ne odgovora.

Kada završite kliknite na «Sačuvajte promene».

Strategija ocenjivanja «Kriterijum»

Ova strategija dozvoljava pregledaču da bira jednu izjavu koja odgovara projektu. Svakoj izjavi odgovara određena ocena. Ekran popunjavanja elemenata izgleda ovako:

Izmjena elemenata oscjenjivanja ?

Kriterijum 1:	Rad sadrži sve osnovne zahteve, briživo je napisan, ima dobar stil i interesantan je.
Predložena ocjena:	100
Kriterijum 2:	Rad sadrži sve osnovne zahteve, ali ništa više od toga.
Predložena ocjena:	90
Kriterijum 3:	Rad ne sadrži sve osnovne zahteve.
Predložena ocjena:	70

Sačuvajte promjene Odustani

Popunite svako polje elementa sa izjavom koju želite da date i predožite ocenu uz tu izjavu. Pregledač može da modifikuje ocene +-20 poena. Kada završite sa unosom kliknite na «Sačuvajte promene».

Strategija ocenjivanja «Crveno označen»

Ova strategija je veoma slična strategiji «Kriterijum». U strategiji «Crveno označen», pregledač mora da bira jednu izjavu koja odgovara projektu. Svakoj izjavi odgovara određena ocena. Razlika kod «Crveno označen» je da ovo dozvoljava izjavu za nekoliko elemenata, tako da projekat može imati pet elemenata od kojih će svaki imati izjave koje će odgovarati projektu. Konačna ocena daje se na osnovu svakog pojedinačnog elementa.

Prozor elementa je mesto gde upisujete šta želite da pregledač evaluira. Zatim možete zadati vrednost elementa. Potom popunite bar dva polja «Procenat», ali možete i svih pet. Sistem će ignorisati sva polja «Procenat» posle pojavljivanja prvog praznog i izračunaće ocenu na osnovu toga koliko je mogućnosti (polja «Procenat») upisano. Evo primera: ako imamo 5 elementa koji imaju vrednost 1, onda svaki element ima vrednost 20%. Svako polje «Procenat» (u svakom elementu) deli tih 20 procenata dodeljenih elementu. Ako popunimo dva polja «Procenat», «Procenat 0» vredi 0 poena (ovo polje uvek nosi 0 poena bez obzira koliko polja je popunjeno) a izjava u polju «Procenat 1» vredi svih 20 poena. Ako popunimo tri polja onda «Procenat0» vredi 0 poena, «Procenat1» vredi 10 poena, a «Procenat2» svih 20. Ako pomunimo svih pet polja, «Procenat0» vredi 0, «Procenat1» vredi 5, «Procenat2» vredi 10, «Procenat3» 15, a «Procenat4» vredi svih 20 poena. Pregledač će izabrati jednu izjavu za svaki element.

Popunite svaki opis elementa, izaberite vrednost, a popunite koliko želite prozora procenat za svaki element (morate popuniti bar dva za svaki element ili element neće biti uzet u obzir). Najviši procenat se poklapa uvek sa poslednjom izjavom. Na kraju kliknite na «Sacuvajte promene». Ovako izgleda primer:

Informatika Odjava

moodle » INF » Radionice » Radionica » Ocene

Izmjena elemenata oscjenjivanja ?

Element 1:	Procenite stil ovog rada.
Vrednost elementa:	1
Procenat 0:	Stil ovog rada je očajan. Šta je autor teo da kaže nije jasno. Vrlo nečitljiv rad.
Procenat 1:	Stil ovog rada je dobar. Može se pratiti misao autora.
Procenat 2:	Stil ovog rada je odličan. Rad je vrlo čitljiv i autorove misli su jasne i logičke.
Procenat 3:	
Procenat 4:	

U ovom primeru element 1 će imati tri izbora. Pregledač će odabrati jedan od ta tri.

Upravljanje radionicom

Posle unošenja podataka za bilo koju radionicu kliknite na «Sačuvajte promene» i bićete prebačeni na ekran upravljanje radionicom:

The screenshot shows a green-themed Moodle interface. At the top, there's a navigation bar with 'moodle > INF > Radionice > Korišćenje računara'. On the right, there are buttons for 'Pređite na...' (Go to), 'Ažuriraj: Radionica' (Update: Workshop), and arrows for navigating through the tabs. The main content area has a title 'Upravljanje radionicom' with a help icon. Below it is a box titled 'Korišćenje računara' containing the following information:

- Datum dospeća: Thursday, 29 December 2005, 05:40 PM (152 dana 23 Satij)
- Maksimalna ocjena: 100
- Detalji ocjenjivanja: [Obrazac forme ocjenjivanja](#)

A link 'Računari' is also present. At the bottom of this section, there are six numbered tabs: 1. Postavljanje zadatka, 2. Dozvoliti Student predloge, 3. Dozvoliti Student predloge i procene, 4. Dozvoliti Student ocjenjivanje, 5. Prikaži konačne ocjene, and 6. [[phase&]]. Below these tabs, there are two more links: 'Izmena elemenata procene' and 'Administracija'.

Postoji šest tabulatora na dnu stranice koji vam dozvoljavaju da upravljate zadacima radionice. Možete se kretati kroz tabulatore koliko god hoćete i možete preskakati faze ako želite.

Tabulatori:

1. Postavljanje zadatka – ova faza ima dve opcije:

- Izmena elemenata procene – ovo će vas odvesti nazad na prozor unosa procena za radionicu
- Administracija – ovim podešavate kako će funkcionišati evaluacija radionice. Postoji dve vrste postavke na administrativnom ekranu:
  - Broj za prijavu – ova opcija vam omogućava da birate koliko najbolje ocjenjenih radova čete prikazati u radionici. Ako je ovaj broj postavljen na 0 (tako je u osnovnoj postavci) nijedan rad neće biti prikazan.
  - Sakrij imena od studenata – ovom opcijom biramo da li da sakrijemo imena autora rada od studenata

2. Dozvoli student predloge – ova faza dozvoljava studentima da podnesu svoje radove ali još uvek ne dozvoljava da procenjuju radove jedni drugih. Ovo je dobra opcija ako želite da budete sigurni da li je nekoliko radova dostupno evaluaciji pre nego što dozvolite studentima da to urade. Ova faza ima dve opcije koje se odnose na profesore:

- Ne ocenjeno ocenjivanje studetskih predloga – ova opcija vam pokazuje koliko radova je pristiglo ali nije još ocenjeno od strane studenata.
- Studentski predlozi za ocenjivanje - ova opcija pokazuje koliko radova je ocenjeno od strane studenata. Na osnovu toga možete pregledati procene studenata i oceniti te procene. Ova opcija vam omogućava da vodite računa da procene studenata budu pravedne. Takođe imate opciju da ocenite rad bez njegove predhodne procene od strane studenata.

3. Dozvoli student predloge i procene – ova faza omogućava studentima da predaju svoje radove i dozvoljava da ih evaluiraju međusobno. Ova faza ima dve opcije za profesore koje su iste kao u fazi 2.

4. Dozvoli student procene – ova faza dozvoljava samo da studenti procenjuju međusobno radove. Studentima nije dozvoljeno da predaju nove radove u ovoj fazi. Ova faza ima dve opcije za profesore koje su iste kao u fazi 2.

5. Prikaži konačne ocene – ova faza vam dozvoljava da izračunate konačne ocene, kao i da analizirate rezultate procena. Postoje četiri opcije za profesore:

- Ne ocenjeno ocenjivanje studetskih predloga – ova opcija vam pokazuje koliko radova je pristiglo ali nije još ocenjeno od strane studenata.
- Studentski predlozi za ocenjivanje - ova opcija pokazuje koliko radova je ocenjeno od strane studenata. Na osnovu toga možete pregledati procene studenata i oceniti te procene. Ova opcija vam omogućava da vodite računa da procene studenata budu pravedne. Takođe imate opciju da ocenite rad bez njegove predhodne procene od strane studenata.
- Kalkulacija finalnih ocena – ovim sistem izračunava krajnje ocene studenata.

Ovaj link vodi vas na sledeći ekran:

The screenshot shows a Moodle page titled 'Kalkulacija finalnih ocjena'. At the top, there is a navigation bar with 'Informatika', 'moodle > INF > Radionice > Korišćenje računara > Prijedlozi', and an 'Odjava' button. Below the navigation, there are two main sections: 'Vrijednosti korištene za konačnu ocjenu' and 'Po izboru jednakih ocjena'. Under 'Vrijednosti korištene za konačnu ocjenu', there are five dropdown menus: 'Vrijednost nastavničkih ocjenjivanja' (set to 1), 'Vrijednost jednakih ocjenjivanja' (set to 1), 'Vrijednost odstupanja' (set to 0), 'Vrijednost pouzdanosti' (set to 0), and 'Vrijednost procentualnog ocjenjivanja' (set to 1). Under 'Po izboru jednakih ocjena', there is a dropdown menu 'Uključi nastavničke ocene' set to 'Ne'. Below these sections is another section titled 'Udruživanje lista za utvrđivanje rada'. It contains two dropdown menus: 'Broj za prijavu' (set to 0) and 'Sakrij imena od Studenti' (set to 'Ne'). At the bottom right of the page is a blue button labeled 'Kalkulacija finalnih ocjena'.

Opis pojedinačnih opcija:

- **Vrednost nastavničkih ocjenjivanja** – ovom opcijom vrednujete svaku ocenu koju je profesor dao. Profesori ne moraju da ocene svaki rad, u tom slučaju ovo vrednovanje se ne uzima u obzir. Ova opcija je korisna ako primetite da ocene koje su dali studenti nisu pravedne (previsoke ili preniske). Ako visoko vrednujete ovu opciju vaša ocena će izbalansirati studentske ocene.
- **Vrednost jednakih ocjenjivanja** – ovom opcijom vrednujete koliko će ocene koje su date od strane studenata (jednakih) imati uticaj na konačnu ocenu. Ocena data od strane studenata predstavlja prosečnu ocenu svih ocena studenata. Ako je opcija «Uključi nastavničke ocene» postavljena na «Da» (koja se nalazi na sredini ekrana) onda će profesorske ocene biti uključene u izračunavanje konačne ocene studenta.
- **Vrednost odstupanja** – ovom opcijom određujete koliko ćete vrednovati odstupanje u davanju ocena od strane studenata. Sa ovom opcijom ćete dati

negativne poene studentu čije ocene za tuđi rad odstupaju od eventualne konačne ocene. Generalno, ova vrednost bi trebalo da bude niska ili čak 0.

- **Vrednost pouzdanosti** - ova opcija pokazuje koliko pouzdano su studenti ocenili radove svojih kolega. Ako je student dao visoku ocenu radu kojem je većina studenata dala visoku ocenu i dao nisku ocenu radu kojeg je većina studenata isto tako ocenila, onda je «pouzdanost» ocene visoka. Moguće je da student ima visoku «pouzdanost», a da dobije negativne poene za «odstupanje».
- **Vrednost procentualnog ocenjivanja** – ovom opcijom određujete vrednost ocena koje ste dati studentu na osnovu njegovog ocenjivanja i komentarisanja radova svojih kolega. Ovo je jako bitna kategorija i treba da ima najveću vrednost (pogotovo veću od odstupanja i pouzdanosti).
- **Uključi nastavničke ocene** – ova opcija se koristi za postavku da li će ocene profesora ući u izračunavanje konačne ocene studenata. Ako je postavljena na «Ne» ocena profesora neće se uzeti u obzir. Ako je postavljeno na «Da» uzeće se u obzir.
- **Broj za prijavu** – ova opcija vam omogućava da birate koliko najbolje ocenjenih radova čete prikazati u radionici. Ako je ovaj broj postavljen na 0 (tako je u osnovnoj postavci) nijedan rad neće biti prikazan.
- **Analize ocena** – ovo vam omogućava da analizirate rezultate procesa procenjivanja i ocenjivanja. Postoje tri opcije koje možete da menjate. Možete da ponovite analizu nekoliko puta.
  - Učitavanje Profesor ocenjivanja – ovom opcijom određujete vrednost profesorskih ocena. Ako želite da vaša ocena dominira analizom povećavajte ovaj broj dok se vaša ocena ne pokaže sa najmanjom greškom na tabeli grešaka.
  - Vrednost procentualnog ocenjivanja – ovom opcijom određujete vrednost ocene date na osnovu studentovog ocenjivanja drugih radova.
  - Odbačeno ocenjivanje u procentima – ovom opcijom određujete za koliko procenata da smanjite ocenu. Ovu opciju možete menjati koliko god vam je potrebno, dok vam rezultati u tabeli grešaka ne budu prihvatljivi.

6. Phase 6 – ova faza vam omogućava da prikažete konačne ocene studenata.

Izgled ekrana sa ubačenim resursima i aktivnostima:

The screenshot shows a Moodle course interface. On the left, there's a sidebar with links like 'Aktivnosti', 'Dnevnički', 'Forumi', 'Izbori', 'Kvizovi', 'Lekcije', 'Radionice', 'Razgovori', 'Resursi', 'Rječnici', 'Viki', and 'Zadaci'. Below that is a search bar ('Pretraga') and an administration section ('Administracija'). The main content area has two sections: '1 Osnovni pojmovi' and '2 Računarska mreža'. Each section contains a list of resources with status icons (green, yellow, red) and a lock icon. To the right, there's a sidebar for 'Podešavanje mreže', a 'Kviz' section, 'Radionica', and a summary of recent activities ('Nedavne aktivnosti'). At the bottom, there's an 'Ažuriranja kursa:' section.

3.2.13 Forum novosti

Primetićete da se na vrhu stranice predmeta nalazi forum zvan «Forum novosti». Ovaj forum je uvek prisutan (čak i onda kada ga izbrišete on će se ponovo stvoriti).

Ovaj forum postoji da bi slali vesti koje imaju veze sa vašim predmetom. Da bi dodali novu vest kliknite na «Forum novosti»:

This screenshot shows the 'Forum novosti' creation page. It has a sidebar with 'Učesnici', 'Grupe', and 'Uređivanje profila'. The main area shows two forums listed: 'Forum novosti' and 'Društveni forum'. Below them are buttons for 'Dodaj resurse...' and 'Dodavanje aktivnosti...'. To the right, there's a box for adding a new topic ('Dodajte novu temu...') and a note that 'Trenutno nema novosti'.

To će vas odvesti na sledeći ekran:

This screenshot shows the list of forums under 'Forum novosti'. The 'Forum novosti' forum is listed first. It has a 'Pređite na...' button, an 'Ažuriraj: Forum' button, and a note that 'Svi su učlanjeni u ovaj forum'. Below it is a box for 'Opšte novosti i najave' and a 'Dodajte novu temu...' button. A note at the bottom says '(Trenutno nema novosti)'.

Pre nego što kliknete na «Dodaj novu temu» objasnićemo link u gornjem desnom uglu, koji je prema osnovnoj postavci podešen na «Svi su učlanjeni u ovaj forum». Ovo znači da svaki put kada dodate novu vest sistem će automatski poslati svima koji su na vašem predmetu. Da bi promenili ovo kliknite na «Svi su učlanjeni u ovaj forum» i promeniće se u «Svi mogu izabrati da se

učlane» - studenti mogu da biraju da li će dobijati poruke sa foruma Novosti. Ako hoćete da vratite da su svi prijavljeni, kliknite ponovo na «Svi mogu izabrati da se učlane».

Ako kliknete na link «Dodajte novu temu» bićete odvedeni na ekran gde dodeljujete obaveštenju ime, unosite tekst konkretnog obaveštenja i imate mogućnost da dodate datoteku. Ova pripojena datoteka može biti bilo koji fajl – Word, Excel, PowerPoint, itd.. Kada ste završili sa unosom obaveštenja kliknite na «Poruka u forum». Nova poruka će biti prikazana na forumu Novosti:

The screenshot shows the Moodle 'Novosti' forum page for the 'Informatika' subject. At the top, there's a green header bar with the subject name 'Informatika'. Below it, the URL 'moodle > INF > Forumi > Forum novosti' is visible. On the right, there are buttons for 'Pređite na...', 'Ažuriraj: Forum', and a help icon. A message 'Svi su učlanjeni u ovaj forum' is displayed. In the center, there's a box labeled 'Opšte novosti i najave' containing the text 'Dodajte novu temu...'. Below this is a table with four columns: 'Diskusija', 'Započeta od', 'Odgovori', and 'Zadnja poruka'. The first row shows a post by 'Informatika je počela sa radom' with 0 replies, dated 'Fri, 29 Jul 2005, 07:30 PM'. There are also navigation arrows for the table rows.

Ako se vratite nazad na glavnu stranicu predmeta (klikom na skraćeno ime predmeta gore levo) videćete da se je naslov obaveštenja pojavio u sekciji «Najnovije vesti» (osim ako niste isključuli ovu sekciju):

The screenshot shows the 'Najnovije vesti' section on the Moodle subject page. It features a green header with the text 'Najnovije vesti' and a close button 'X'. Below it is a small navigation area with arrows for sorting. A large green box contains the text 'Dodajte novu temu...'. At the bottom, there's a message from 'Zoran Lovreković' dated '29 Jul, 19:30' with the text 'Informatika je počela sa radom još...'. The entire section has a light green background.

Bitno: po osnovnoj postavci forum novosti dozvoljava studentima da daju odgovor na vašu temu (vest) ali ne mogu da postave novu vest (temu). Da bi ovo onemogučili kliknite na taster ažuriranje (šaka sa olovkom) koja je pored «News forum» i promenite opciju «Može li student slati poruke na forum?» sa «Nema diskusija ali odgovori su dozvoljeni» na «Nema diskusija nema odgovora».

Ovo je sve vezano za ažuriranje vašeg predmeta. Kada završite kliknite na dugme «Isključi uređivanje» da bi videli kako izgleda vaša stranica predmeta.

3.3 Nedavne aktivnosti

Ovaj blok je jako koristan za studente. Obično se nalazi sa desne strane ekrana. Ovde se nalazi spisak svih stvari koje su promenjene na predmetu od zadnjeg prijavljivanja pojedinca na sistem:

Nedavne aktivnosti ✖ ← ↑ ↓

Aktivnosti za dan: Thursday, 28 July
2005, 01:24 PM

Kompletan izvještaj nedavnih aktivnosti...

Ažuriranja kursa:

Dodano Dnevnik:
[Dnevnik informatike](#)

Dodano Lekcija:
[Rešavanje problema](#)

Dodano Kviz:
[Kviz](#)

Ovo je odlično mesto da vidite šta se novo desilo na predmetu.

4 Dodavanje audio i video materijala na predmet

4.1 Audio

Moodle vam omogućava da dodate audio zapis modulima (forum, kviz, itd.) na predmetu. Postoje dva načina da to uradite: dodavanje zvuka kao resurs(odvojeni modul) ili dodavanje zvuka kao audio dodatak u modulima koje koristite.

Obratite pažnju da administrator mora uključiti ovu opciju da bi zvuk radio.

4.1.1 Dodavanje zvuka kao resurs

Uverite se da ste u modu uređivanja predmeta. Idite na temu (nedelju) na koju hoćete da dodate zvučni zapis i izaberite opciju «Link na fajl ili web sajt» iz padajućeg menija «Dodaj resurse». Ovo će vas odvesti na sledeću stranicu:

Dođavje novog Resurs u temu 2

Link na fajl ili web sajt

Ime:

Pregled:

Lokacija: Izbor ili dodavanje datoteke ... Pretraga web stranice ...

Prozor: Isti prozor

Stavite resurse u okvir da sačuvate upravljanje sajtom vidljivim

Unesite ime vašeg resursa, kao i pregled. Zatim kliknite na «Izbor ili dodavanje datoteke». Otvoriće vam se prozor sa spiskom svih dostupnih datoteka na predmetu:

INF » Datoteke				
	Ime	Veličina	Modifikovano	Akcija
☐	Java_primeri	358.4Kb	27 Jul 2005, 10:26 AM	Preimenovanje
☐	moddata	745.1Kb	29 Jul 2005, 06:05 PM	Preimenovanje
☐	scorm	403.3Kb	29 Jul 2005, 05:26 PM	Preimenovanje
☐	HCFXP.zip	455.3Kb	29 Jul 2005, 07:53 PM	Izbor Otpakujte Spisak Vratite Preimenovanje
☐	IQTest.zip	341.5Kb	29 Jul 2005, 07:52 PM	Izbor Otpakujte Spisak Vratite Preimenovanje
☐	MPEG.ppt	664Kb	27 Jul 2005, 10:10 AM	Izbor Preimenovanje
☐	kolokvijum.doc	57.5Kb	29 Jul 2005, 07:52 PM	Izbor Preimenovanje

Sa izabranim datotekama...

Ako je tu audio datoteka koju hoćete da ubacite kliknite na link «Izbor» sa desne strane datoteke. Ako vašu datoteku tek treba da učitate na predmet kliknite na «Dodajte datoteku». Zatim možete pomoći tastera «Browse» da pronađete datoteku na vašem računaru:

Informatika Odjava

moodle » INF » Datoteke

Dodajte datoteku (Maksimalna veličina: 35Mb) --> /

Kada pronađete fajl selektujete ga i kliknite na taster «Open». Putanja fajla će biti upisana u polje. Klikom na «Dodaj ovu datoteku» izabrani fajl će biti postavljen na spisak postojećih datoteka na predmetu. Kliknite na link «Izbor» sa desne strane datoteke. Zatim birate da li hoćete da se zvučni zapis otvor u novom prozoru ili u postojećem. Kada završite kliknite na «Sačuvajte promene». Vaš zvuk će se pojaviti kao resurs na predmetu. Kada kliknete na resurs, pokrenuće se zvuk (koristeći podešeni plejer za taj tip zvučnog zapisa – Real Player, Quicktime, Media Player, itd.).

4.1.2 Dodavanje umetnutog zvuka

Dodavanje zvuka kao resursa dobro funkcioniše, ali zahteva od vaših studenata da kliknu na resurs, što znači da treba da otvore drugi prozor pretraživača ili da napuste modul u kojem se nalaze. Moodle ima sposobnost da umetne zvuk u drugi modul (kao forum ili kviz).

Možete samo dodati zvukove koje ste već učitali na vaš predmet i audio fajlovi bi trebalo da budu u mp3 formatu. Ostali formati audio zapisa će takođe funkcionišati, ali mp3 radi najbolje. Ako treba da dodate novi zvuk kliknite na link «Datoteke» koji se nalazi na levoj strani osnovne stranice predmeta. Ubacite auto datoteku sa ekstenzijom mp3 kao što je opisano u poglavljju «2.4.9 Datoteke».

Vratite se na osnovnu stranicu predmeta tako što ćete kliknuti na skraćeno ime predmeta u gornjem levom uglu. Sada je sve spremno da dodate zvuk na bilo koje mesto.

Na primeru dodaćemo zvuk na forum, ali na istom principu funkcioniše na bilo kom modulu.

Napravite forum (ili koristite već napravljen). Ovako izgleda primer:

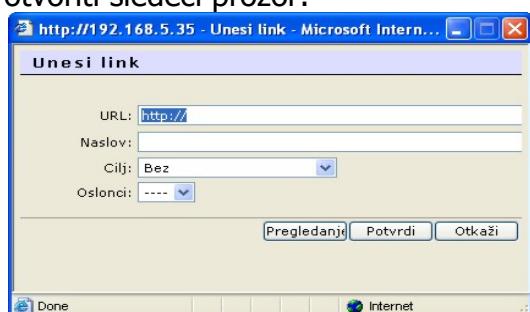
The screenshot shows a Moodle forum interface. On the left, there's a sidebar with links like 'Isključiti uređivanje', 'Podešavanja...', 'Profesori...', 'Studenti...', 'Rezervna kopija podataka...', 'Vratite...', and 'Ocjene...'. The main area has a title 'Računarska mreža - u ovom delu biće obrađena mreža računara.' Below it, there are two attachments: 'Test zvuk' and 'Forum sa zvukom'. There are also buttons for 'Dodaj resurse...' and 'Dodavanje aktivnosti...'. On the right side, there are several status boxes: 'Dodano Lekcija: Rešavanje problema', 'Dodano Kviz: Kviz', 'Dodano Viki: Pč Viki', and 'Dodano Radionica:'.

Otvorite forum i nađite diskusiju na koju želite da dodate zvuk. Kliknite na «Odgovor» i dobijete sledeći za davanje odgovora.

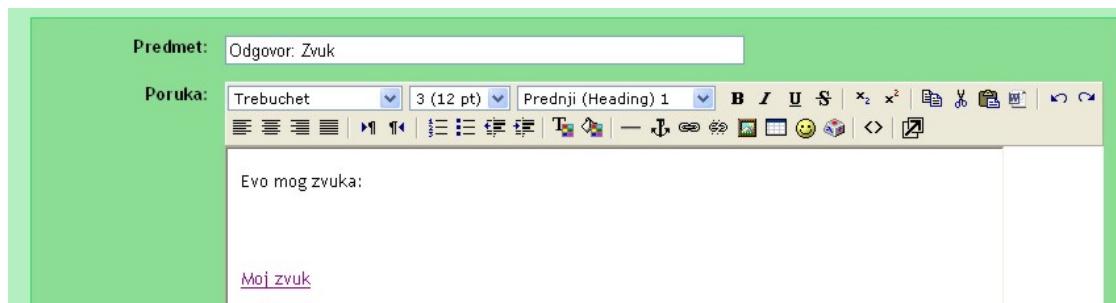
Upišite tekst poruke. Negde u tekstu dodajte neki tekst koji će biti link za zvuk(obično ali ne obavezno na kraju teksta). Da bi ste dodali zvuk koristite cursor da bi ste selektovali tekst koji predstavlja link (na primeru «Zvuk»):

The screenshot shows a forum reply editor window. The subject is 'Odgovor: Zvuk'. The message body contains the text 'Evo mog zvuka:' followed by a blue link labeled 'Moj zvuk'. The editor has standard rich text tools at the top.

Zatim kliknite na link ikonu na paleti sa alatima (izgleda kao lanac): . Ovo će otvoriti sledeći prozor:

Da bi selektovali datoteku koju ste učitali (ili bilo koju datoteku na vašem predmetu) kliknite na «Pregledanje» potom ćete videti datoteke na vašem predmetu. Kliknite na naziv zvučne datoteke koju želite da pustite. Sistem će popuniti URL prozor umesto vas. Dodajte naslov za zvučnu datoteku. Možete takođe odabrati da vam se zvuk otvari u drugom prozoru kao i druge opcije u meniju «Cilj». Kada završite kliknite na «Potvrdi». Vaš prozor će sada prikazati zvuk kao link:

Možete dodati više zvukova ili više teksta ako želite. Kada završite kliknite na «Poruka u forum». Da bi ste čuli zvuk koji ste dodali treba samo da kliknete na dugme «play» i sistem će pustiti zvuk.

4.2 Video

Dodavanje video datoteke funkcioniše isto kao dodavanje audio datoteke. Moodle podržava Quicktime, Windows Media Player i Flash Player formatted video.